

**UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA
(KELANTAN)**

**TRANSKRIP WAWANCARA BERSAMA
ADIGURU JUSOH BIN CHIN
TOKOH SENI JIKEY**

OLEH

NUR LIYANA BINTI RUSLAN	2021899158
NUR SYAZA BINTI MOHD SAAD	2021822698
NURUL SYAZANA BINTI SABRI	2021859004

**PROJEK INI DIMAJUKAN KEPADA
FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT
CAWANGAN KELANTAN BAGI MEMENUHI
KEPERLUAN KURSUS
IMR 604 - PENDOKUMENTASIAN SEJARAH LISAN
SEMESTER 05 (OKTOBER 2023 - FEBRUARI 2024)**

**TRANSKRIP WAWANCARA BERSAMA
ADIGURU JUSOH BIN CHIN
TOKOH SENI JIKEY**

OLEH

NUR LIYANA BINTI RUSLAN	2021899158
NUR SYAZA BINTI MOHD SAAD	2021822698
NURUL SYAZANA BINTI SABRI	2021859004

**PROJEK INI DIMAJUKAN KEPADA
FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT
CAWANGAN KELANTAN BAGI MEMENUHI
KEPERLUAN KURSUS
IMR 604 - PENDOKUMENTASIAN SEJARAH LISAN
SEMESTER 05 (OKTOBER 2023 - FEBRUARI 2024)**

PENGHARGAAN

PENGHARGAAN

Syukur Alhamdulillah dan setinggi-tinggi kesyukuran dipanjatkan kehadiran ilahi kerana dengan izin-Nya dapat kami menyempurnakan tugas bagi subjek Dokumentasi Lisan (IMR604) ini dengan jayanya. Dengan kesempatan yang ada ini, kami amat berbesar hati untuk menghadiahkan jutaan terima kasih kepada Madam Nurulannisa Binti Abdullah, selaku Pensyarah kami kerana telah meletakkan sepenuh kepercayaan beliau kepada kami untuk melaksanakan tugas yang diberikan dan tidak putus-putus memberi tunjuk ajar kepada kami dalam usaha membantu menyempurnakan tugas ini.

Selain itu, kami turut berterima kasih kepada Encik Jusoh Bin Chin kerana telah meluangkan masa dan memberi kerjasama yang sangat baik sepanjang temubual kami bersama beliau dan banyak berkongsi pengalaman beliau bagi merealisasikan usaha menyempurnakan tugas ini dengan jayanya. Malah kami merasa bertuah kerana mendapat tokoh yang amat mudah didekati.

Ucapan ini juga ditujukan kepada semua pihak yang telah terlibat dalam menjayakan tugas ini sama ada secara langsung atau tidak langsung. Tidak lupa juga ucapan terima kasih kepada rakan seperjuangan yang lain atas sokongan dan pandangan secara langsung mahupun tidak langsung sepanjang proses pembikinan transkrip ini selesai. Segala bantuan yang telah mereka hulurkan amatlah kami hargai kerana tanpa bantuan dan sokongan mereka semua tugas ini mungkin tidak dapat dilaksanakan dengan baik.

Sekian, terima kasih.

ABSTRAK

ABSTRAK

Abstrak: *Temubual ini dilakukan bersama Encik Jusoh bin Chin atau dikenali sebagai Pak Choh. Beliau berasal daripada, Langkawi. Temubual ini telah dijalankan di rumah beliau di Langkawi, Kedah. Tarikh temubual tersebut adalah pada 17 November 2023. Encik Jusoh merupakan tokoh seni Jikey dimana beliau telah melibatkan diri dalam persembahan Jikey ini semenjak kecil lagi. Beliau aktif membuat persembahan hampir tiga dekad di antara tahun 1990 hingga 2017. Antara kumpulan yang pernah disertai Jusoh adalah Kumpulan Jikey Yooi, Kumpulan Jikey Kedawang 2, Kumpulan Jikey Mawat 2 dan Kumpulan Jikey Kedawang 3. Selain daripada pandai berlakon, beliau juga mahir dalam memainkan alat muzik berkaitan Jikey. Encik Jusoh pernah melibatkan diri dalam pementasan Jikey generasi baru bersama Persatuan Warisan Anak Inspirasi Seni pada tahun 2017 dan 2018. Beliau juga terlibat dalam sebuah dokumentari berkenaan Jikey bersama Langkawi UNESCO Global Park pada tahun 2020 malahan pada tahun 2022 pernah membuat persembahan di hadapan Temenggung Kedah sempena sambutan 15 tahun Langkawi sebagai UNESCO Geopark. Bagi menurunkan ilmu ini kepada generasi baru, Encik Jusoh telah mengadakan bengkel enam hari di Auditorium LADA Langkawi dan ia mendapat sokongan daripada Cultural Economic Development Agency (CENDANA). Pada tahun 2022 juga, Encik Jusoh telah mendapat Anugerah Adiguru daripada Akademi Seni dan Warisan Kebangsaan (ASWARA).*

Kata kunci: *Jikey, persembahan, berlakon*

ISI KANDUNGAN

ISI KANDUNGAN

TAJUK	MUKA SURAT
Penghargaan	i
Isi Kandungan	ii
Abstrak	iii
Biodata Tokoh	iv
Pengenalan	1 - 9
Transkrip	
Bahagian 1 : Latar Belakang Tokoh	10 - 18
Bahagian 2 : Kerjaya	19 - 40
Bahagian 3 : Sumbangan / Cabaran	41 - 42
Bahagian 4 : Harapan	43 - 46
Lampiran	
Log Wawancara	47 - 54
Diari Kajian	55 - 58
Senarai Soalan	59 - 63
Gambar	64 - 65
Sijil Penghargaan	66 - 68
Indeks	69 - 76
Surat Perjanjian	77

BIODATA TOKOH

BIODATA TOKOH

Nama : Jusoh Bin Chin

Nama samaran : Pak Choh

Tarikh Lahir

Tempat Lahir : Kedah

Alamat : Jangkawi, Kedah

No. Telefon

Profesion : Adiguru

Bidang : Seni Jikey

Singkatan Nama/Akronim

AKRONIM	NAMA PENUH
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
CENDANA	Cultural Economic Development Agency
ASWARA	Akademi Seni dan Warisan Kebangsaan

RUJUKAN KATA

Ayaq	Air
Ambik	Ambil
Anak Jantan	Lelaki
Awat	Kenapa
Bangsai	Bangsai
Bawak	Bawa
Beghenti	Berhenti
Belajaq	Belajar
Berkelei	Bergaduh/berkelahi
Berkenan	Suka
Besaq	Besar
Biaq	Biar
Bodo	Bodoh
Boh	Letak
Cabai	Cili
Calit	Sapu
Cagha	Cara
Ceghita	Cerita
Cerok	Tempat
Dak	Tidak
Depa	Mereka
Ghamai	Ramai

Gheti	Reti
Ghimau	Harimau
Habaq	Beritahu
Hampa	Mereka
Hang	Kamu
Hantaq	Hantar
Hat	Yang
Hembuih	Hembus
Jalah	Sahaja lah
Kecik	Kecil
Keling	India
Kendughi	Kenduri
Keluaq	Keluar
Ketaq	Ketar
Koi	Makin
Kuih	Sapu
Lagumana	Bagaimana
Lagutu	Begitu
Lani	Sekarang
Latah	Melatah
Lepaih	Lepas
Luaih	Luas
Luaq	Luar
Maghah	Marah

Mai	Mari
Mampuih	Mampus
Mangkit	Bangun
Menatang	Binatang
Meninggai	Meninggal
Nyoq	Kelapa
Oghang	Orang
Pasaipa	Kenapa
Peraya	Mampu
Pi	Pergi
Pukui	Pukul
Pupuih	Pupus
Ralit	Leka
Sapa	Siapa
Sat	Sebentar
Satgi	Nanti
Seghonok	Seronok
Sekupang	Sepuluh sen
Soghang	Seorang
Takpa	Tidak mengapa
Tang	Dekat
Tau	Tahu
Taghik	Tarik
Takat	Sekadar

Teghiyak	Menangis
Teloq	Telur
Tembuih	Tembus
Umoq	Umur

PENGENALAN

1.1 PENDAHULUAN

Kajian sejarah lisan ini adalah hasil kerjasama berkumpulan untuk menceritakan sejarah, sumbangan dan pengalaman seorang adiguru Jikey iaitu Encik Jusoh bin Chin.

Adiguru Jusoh merupakan seorang veteran dalam bidang seni Jikey di Langkawi, Kedah. Beliau berkecimpung dalam seni Jikey ini sudah hampir tiga dekad lamanya. Beliau mula melibatkan diri dalam seni Jikey ini seawal umur 12 tahun dan masih lagi bermain Jikey sehingga sekarang.

Pada awalnya, adiguru jusoh memainkan watak Awang dalam persembahan seni Jikey. Setelah itu, pernah juga adiguru Jusoh membawa peranan sebagai seorang wanita dalam persembahan Jikey. Selain daripada pandai berlakon, adiguru Jusoh juga mahir memainkan alat muzik berkaitan Jikey sebagai contoh gendang.

Adiguru Jusoh telah mendapat banyak Anugerah dan penghargaan sepanjang berkecimpung dalam seni Jikey. Pada tahun 2022, adiguru Jusoh telah mendapat Anugerah Adiguru daripada Akademi Seni dan Warisan Kebangsaan (ASWARA).

1.2 LATAR BELAKANG KAJIAN

Pada zaman sekarang, seni Jikey ini semakin dilupakan dan malah ada anak muda yang tidak mengetahui apa itu Jikey sebenarnya. Jikey merupakan satu bentuk teater tradisional yang sering dimainkan di kalangan masyarakat yang tinggal di utara semenanjung Malaysia, khususnya di negeri Kedah dan Perlis.

Jikey diiktiraf sebagai bentuk seni tradisional. Terdapat dua jenis Jikey berbeza yang boleh didapati di Tanah Melayu. Ini dikenali sebagai Jikey Kedah dan Jikey Langkawi. Adalah dipercayai bahawa Jikey berasal dari India. Seni Jikey mendapat banyak sambutan pada tahun 1960-an dan terkenal kerana memasukkan elemen tempatan ke dalam persembahannya. Terdapat banyak unsur-unsur yang dilakukan di dalam

persembahan Jikey seperti nyanyian, tarian, dan lakonan yang menarik, yang dicampur dengan gurauan lucu. Persembahan Jikey turut dipengaruhi oleh elemen kesenian yang terdapat dalam persembahan MakYong, Hadrah, Bangsawan dan Mek Mulung.

Jikey juga biasa dilakukan di wilayah selatan Thailand, khususnya di wilayah Satun dan Phuket dan di rantau ini, Jikey dirujuk sebagai Likey. Jikey yang dipercayai sebagai "budaya rakyat" atau penceritaan rakyat dalam masyarakat tradisional dipersembahkan dalam bentuk teater bergerak dengan menggunakan cincin yang dicipta di atas tanah untuk memudahkan penonton melihat persembahan yang sedang dipentaskan. Sebaliknya, Jikey telah diubah sedikit dan kini dipersembahkan di pentas terbuka.

1.3 PERMASALAHAN KAJIAN

Kajian ini dilakukan bagi mengetahui dan mengkaji dengan lebih lanjut berkenaan pengalaman dan sejarah hidup seorang adiguru Jikey iaitu Encik Jusoh bin Chin. Beliau telah melalui fasa kehidupan yang penuh dengan cabaran sejak kecil dan berjaya diharungi dengan jayanya.

Sejarah warisan seni Jikey kurang mendapat perhatian masyarakat kerana kurang diberi pendedahan sepertimana warisan seni yang lain. Secara amnya, masyarakat Malaysia khususnya penduduk Kedah dan Perlis tidak mengetahui apakah itu seni Jikey sendiri. Kepakaran seperti bermain gendang dan juga cerek serta berlakon dan berlawak secara spontan ini hanya dimiliki dan diwarisi oleh orang lama yang telah lama menjinakkan diri dalam bidang seni Jikey atau teater tradisional ini sejak dari kecil lagi. Seni Jikey ini juga merupakan satu teater tradisional yang sudah jarang dipersembahkan di khalayak ramai. Masalah ini berlaku kerana seni Jikey ini memerlukan minat yang mendalam untuk mempelajari keseluruhan persembahan. Ini adalah untuk menarik minat penonton tertarik dengan penceritaan yang dilakonkan oleh pemain Jikey.

1.4 OBJEKTIF KAJIAN

Kajian sejarah lisan dijalankan berdasarkan beberapa objektif yang telah ditetapkan iaitu:-

- a) Untuk mengetahui sejarah kehidupan tokoh yang membawa kepada kejayaannya
- b) Untuk mengetahui cabaran yang dihadapi oleh tokoh sepanjang pengalamannya sebagai adiguru Jikey dan sepanjang kerjayanya.
- c) Untuk mendokumentasikan sejarah dan sumbangan tokoh.

1.5 PERSOALAN KAJIAN

Persoalan kajian adalah seperti di bawah:

1. Bolehkah encik menceritakan tentang kerjaya encik selepas tamat pengajian?
2. Apakah halangan yang encik hadapi semasa berlatih atau melakukan persembahan Jikey?
3. Apakah harapan encik terhadap anak muda dalam bidang seni Jikey ini?

Soalan yang diajukan merupakan tentang kehidupan beliau setelah tamat pengajiannya. Antaranya apakah pekerjaan yang beliau lakukan setelah tamat pengajian. Hal ini dapat kita ketahui sejarah hidup beliau dengan lebih mendalam

Selain itu, adiguru Jusoh juga ditanya mengenai halangan yang dihadapi oleh beliau semasa berlatih atau melakukan persembahan Jikey dan adakah halangan tersebut mematahkan semangat beliau ketika itu.

Di samping itu, kami juga ditanya tentang harapan beliau dalam seni Jikey pada masa kini dan apakah pandangan beliau tentang Jikey pada masa akan datang.

1.6 KEPENTINGAN DAN SUMBANGAN KAJIAN

Secara umumnya, kepentingan kajian dapat membantu memperkasakan lagi warisan seni Jikey kepada generasi muda sekaligus menjadikan warisan seni Jikey sebagai salah satu warisan turun temurun. Kepentingan ini dapat membantu memperkenalkan lagi seni Jikey dalam masyarakat muda zaman sekarang yang sudah semakin tidak mengambil tahu tentang seni warisan tradisional. Tambahan lagi, hasil dari kajian ini juga dapat membuka mata masyarakat Malaysia bahawa seni Jikey merupakan salah satu warisan seni teater tradisional di negeri Kedah dan juga Perlis.

Tambahan pula, hasil dari kajian ini juga dapat memberi pendedahan mengenai asal usul bagaimana sejarah Jikey ini berkembang. Dalam pada itu, generasi sekarang juga dapat mengetahui selok belok Jikey yang mengandungi lagu, nyanyian, tarian serta lakonan yang berunsurkan lawak. Seterusnya, persatuan yang berkaitan kebudayaan seperti Jabatan Kebudayaan dan Kesenian Negara perlu memelihara warisan seni ini dengan mencari tenaga pengajar profesional untuk mengajar generasi baharu bagi berkongsi ilmu atau kemahiran. Sebagai contoh, pihak kebudayaan menjalankan hari kebudayaan dan kesenian dengan mempersembahkan Jikey, sekaligus dapat memperkenalkan seni Jikey kepada orang ramai.

2.0 TINJAUAN LITERATUR

2.1 Definisi Jikey

Menurut Mohamed Nazreen Shahul Hamid (2018), Jikey ialah teater rakyat yang dipersembahkan dengan rangkuman muzik beragam, tarian dan dialog. Persembahan Jikey dijadikan medium hiburan, terutamanya dalam majlis kenduri atau menyambut keramaian seperti pesta dan perayaan rasmi. Oleh yang demikian, Jikey dianggap istimewa sama seperti kesenian Hadrah yang popular dalam kalangan masyarakat di Perlis. Tarikan utama Jikey sebagai persembahan yang sangat menghiburkan ialah dialog diungkapkan secara spontan dan ditokok tambah serta kemunculan watak pelawak yang menyelitkan unsur jenaka. Apa yang lebih menarik, ada antara dialog spontan dan jenaka yang diungkapkan itu mengandungi unsur sindiran dengan tujuan untuk memberikan kesedaran kepada masyarakat tentang kekhilafan diri dan keperluan untuk berubah ke arah kebaikan. Selain itu, Jikey juga merupakan platform untuk memupuk kemesraan dan persahabatan yang lebih erat, serta kerjasama dalam kalangan masyarakat.

Jikey juga dikenali dengan beberapa nama lain yang hampir sama bunyinya, iaitu Dikey dan Likay, yang dipercayai berasal dari India (Zuriya Zainol, 2010). Kajian Muhammad Khairul Hafiz Noor Hisham, Mohd Anuar Ramli dan Syed Mohd Jeffri Syed Jaafar (2019) mendapati bahawa hasil seni masyarakat Melayu-Islam dapat dikaitkan dengan kearifan tempatan. Salah satu daripadanya ialah seni teater yang menggabungkan elemen lakonan (dialog pertuturan, gerak isyarat, mimik muka, emosi), muzik, nyanyian, tarian, bunyi-bunyian, unsur ritual, pencahayaan, set, props, kostum, tata rias dan unsur kekaguman pentas. Antara genre teater yang terkenal ialah Makyung, Wayang Kulit, Bangsawan, Menora, Mek Mulung dan Jikey. Kebanyakan estetika muziknya berkonsepkan alam sekeliling kerana kawasan rantau alam Melayu kaya dengan flora dan fauna. Karya seni yang dihasilkan berasaskan norma dan adat yang didukung oleh masyarakat untuk memperkukuh nilai sosial, agama dan kepercayaan.

Menurut Abd. Samat Salleh (2003), permainan Jikey di Langkawi dan Perlis mengandungi improvisasi, iaitu menampilkan watak atau adegan secara spontan. Watak, dialog dan aksi digarap tanpa menggunakan skrip yang formal, manakala latihan dilakukan tanpa rehearsal. Teater Jikey merupakan adunan teater Makyung, Menora dan Likey di Thailand. Secara asasnya, Jikey merupakan teater tradisional yang menggabungkan nyanyian, tarian dan lakonan. Dalam persembahan Jikey, penggunaan tirai mempunyai fungsi tertentu, iaitu untuk memberikan isyarat kepada pelakon (masa untuk keluar dan masuk), penyanyi (korus lagu) dan pemain muzik (bermain muzik). Dalam hubungan ini, improvisasi dipraktikkan semasa berdialog, lakuan fizikal, nyanyian dan tarian. Mohd Yuszaidy Mohd Yusoff dan Zamzuriah Zahari (2020) telah menjalankan kajian tentang perubahan struktur persembahan dalam kesenian tradisional Mek Mulung di Kampung Wang Tepus, Kedah. Kajian yang dilakukan pada 2009 hingga 2019 ini menggunakan kaedah pemerhatian dan temu bual berfokus dengan melibatkan empat orang informan yang berumur antara 55 tahun hingga 72 tahun. Data dianalisis dengan menggunakan Teori Perubahan yang dikemukakan oleh William F. Ogburn pada 1964. Hasil kajian menunjukkan bahawa perubahan persembahan melibatkan tiga struktur, iaitu pra persembahan, semasa persembahan dan selepas persembahan. Sebagai contoh, upacara ritual Buka Panggung yang menggunakan bacaan mantera telah diubah kepada bacaan doa.

2.2 Sejarah Jikey

Terdapat beberapa saranan bagaimana Jikey bermula. Ada keterangan mengatakan bahawa Jikey dimulakan oleh orang-orang miskin yang memerlukan wang untuk kembali ke negeri mereka. Justeru itu, mereka terpaksa mengadakan satu permainan untuk mengumpul wang yang diperlukan.

Keterangan kedua mengisahkan tentang sekumpulan peniaga yang berlayar ditangkap kerana tidak mempunyai surat kebenaran berniaga. Mereka dipenjara

dan memohon belas kasihan raja untuk dilepaskan. Raja kemudiannya memberikan nobat, gendang dan alat-alat lain untuk mereka berlatih di kawasan penjara. Kumpulan peniaga itu menamakan persembahan mereka sebagai Jikey. Mereka Berjaya menghiburkan raja lalu mereka dibebaskan.

Manakala keterangan ketiga pula menyebutkan bahawa Jikey berasal dari India. Disebabkan itulah dalam setiap permainan Jikey terdapat seorang watak dari India. Dikatakan bahawa seorang lelaki India yang berniaga di Tanah Melayu bersama isterinya mahu pulang ke negara asal. Namun, kapal mereka dirampas dan pasangan itu dipenjarakan kerana tidak membayar cukai. Untuk mendapatkan wang, raja negeri itu telah memerintahkan pasangan itu agar menari dan membuat lakonan. Ketiga-tiga keterangan di atas mempunyai satu motif yang sama yakni bagaimana sekumpulan manusia terpaksa berlakon untuk mendapatkan wang tebusan.

3.0 METODOLOGI

3.1 Pendekatan Kajian

Kaedah yang digunakan untuk menjalankan kajian ini adalah berdasarkan temu bual berkenaan pengalaman dan pengetahuan tokoh yang dipilih. Selain itu, terdapat juga kajian yang dibuat daripada hasil kajian yang telah dibuat sebagai informasi tambahan yang berkenaan dengan seni Jikey. Sejarah lisan adalah sumber sejarah yang datanya diperolehi secara lisan atau temu bual dari seorang tokoh. Tokoh terpilih biasanya terdiri daripada mereka yang menyumbangkan maklumat sejarah dari segi penglibatan dan pengalaman mereka sendiri atau hubungan mereka dengan watak, waktu atau peristiwa.

3.2 Peserta Kajian

Tokoh yang dipilih ialah Encik Jusoh Bin Chin atau turut dikenali sebagai Pak Choh dalam kalangan masyarakat tempatan. Encik Jusoh merupakan seorang anak Jati negeri Kedah yang berasal daripada Kampung Bukit Nau, Langkawi dan kini berusia 85 tahun. Beliau merupakan seorang adiguru dalam bidang seni Jikey dimana seni Jikey ini terkenal dalam kalangan penduduk utara semenanjung khususnya di negeri Kedah dan Perlis. Encik Jusoh juga merupakan seorang yang berpengalaman dalam melakukan persembahan Jikey hampir tiga dekad di antara tahun 1990 hingga 2017.

Encik Jusoh telah melibatkan diri dalam persembahan Jikey semenjak kecil lagi. Pada mulanya, beliau tidak berapa minat dengan Jikey tetapi disebabkan dorongan daripada bapa dan datuk saudara beliau, Encik Jusoh cuba untuk meminati Jikey. Semasa berusia 12 tahun, Encik Jusoh telah menyertai Kumpulan 1 Jikey Kedawang dan menerima didikan daripada Said Ibrahim. Antara kumpulan yang pernah disertai Encik Jusoh adalah Kumpulan Jikey Yooi, Kumpulan Jikey Kedawang 2, Kumpulan Jikey Mawat 2 dan Kumpulan Jikey Kedawang 3. Selain daripada pandai berlakon, Encik Jusoh juga mahir dalam memajukan alat muzik berkaitan Jikey dimana ia digunakan sebagai muzik latar dan juga mengiringi nyanyian serta sebagai pengenalan watak tertentu berdasarkan jenis bunyi yang dimainkan.

Encik Jusoh juga terlibat dalam sebuah dokumentari berkenaan Jikey bersama Langkawi UNESCO Global Park pada tahun 2020 malahan pada tahun 2022, beliau pernah membuat persembahan di hadapan Temenggung Kedah sempena sambutan 15 tahun Langkawi sebagai UNESCO Geopark. Bagi menurunkan ilmu Jikey ini kepada generasi baru, Encik Jusoh bersama seorang rakannya iaitu Bibun Bin Arshad telah mengadakan Bengkel Bersama Adiguru Jikey selama enam hari di Auditorium LADA Langkawi dan mereka telah mendapat sokongan daripada Cultural Economic Development Agency (CENDANA). Pada tahun 2022 juga, Encik Jusoh telah mendapat Anugerah

Adiguru daripada Akademi Seni dan Warisan Kebangsaan (ASWARA). Beliau juga turut memberikan kerjasama dan sudi untuk ditemu bual secara bersemuka bersama penyelidik.

3.3 Prosedur Pengumpulan Kajian

Kaedah yang digunakan untuk menjalankan kajian ini adalah dengan menggunakan kaedah penyelidikan secara kualitatif dengan menemu bual seorang tokoh yang telah dipilih. Dalam pada itu, kajian ini juga menggunakan setiap sumber yang diperolehi daripada laman sesawang dan juga artikel yang berkaitan sebagai panduan dan idea mengenai kemahiran yang diamalkan oleh tokoh.

Pengkaji menjalankan kajian ini dengan menemu bual secara bersemuka bersama Encik Jusoh bin Chin yang bertempat di kediaman beliau di Langkawi, Kedah. Pengkaji dapat menemu bual Encik Jusoh melalui anak perempuan beliau iaitu Cik Aswani untuk mendapatkan persetujuan beliau untuk ditemu bual. Proses temu bual dijalankan secara bersemuka di mana pengkaji merakam temu bual dengan menggunakan dua kaedah iaitu rakaman suara sahaja dan juga rakaman video. Rakaman ini telah dijalankan dengan mengambil masa selama dua jam.

TRANSKRIP

TRANSKRIP

Sesi Pertama

Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh dan Salam Sejahtera. Berikut adalah merupakan temubual sejarah lisan mengenai latar belakang dan pengalaman hidup seorang tokoh dalam bidang seni Jikey. Bersama-sama kami ialah Encik Jusoh Bin Chin yang merupakan seorang tokoh adiguru seni Jikey. Rakaman ini dijalankan pada tarikh 17 November 2023 bersamaan dengan hari Jumaat pada pukul 9 pagi bertempat di kediaman beliau di Ayer Hangat, Langkawi. Temubual ini dikendalikan oleh Nurul Syazana Binti Sabri dan bersama dua orang rakan saya iaitu Nur Syaza Binti Mohd Saad dan Nur Liyana Binti Ruslan. Dengan segala hormatnya temubual ini dimulakan.

Petunjuk:

JC: Encik Jusoh Bin Chin

IJC : Isteri Encik Jusoh

NSS: Nurul Syazana Sabri

SS: Nur Syaza Mohd Saad

NL: Nur Liyana Ruslan

BAHAGIAN 1: LATAR BELAKANG TOKOH

NSS : Siapakah nama penuh encik?

JC : Nama penuh? Nama saya Jusoh Chin. Jusoh Bin Chin.

NSS : Adakah encik mempunyai nama samaran?

JC: : Nama tu jugak Pak Choh.

NSS : **Bilakah encik dilahirkan?**

JC : Tak ingat dah. Tu lah, umoq (umur) pon la ni dok ada 80 berapa...84, 5.

NSS : **Dimanakah encik dilahirkan?**

JC : Lahir saya? Di .

NSS : **Dimanakah encik dibesarkan?**

JC : Dibesarkan pun disana juga.

NSS : **Dimanakah encik menetap sekarang?**

JC : Duduk tetap dah la kat (di) sini

NSS : **Apakah aktiviti yang encik sering lakukan pada waktu lapang?**

JC : Selalu? Saya ni sejak daripada dulu sampai ke la (sekarang) lah dok rehat, dok panjat pokok nyoq (pokok kelapa) saja.

NSS : **Apakah cita-cita yang encik impikan ketika encik masih kecil sebelum menjadi seorang adiguru jikey?**

JC

:

Takdak (tiada) cita-cita apa. Masa kecik (kecil) dulu, umoaq (umur) 10 tahun masuk ni bahagian hadrah. Pegheli (Perlis) panggil nopei, sini panggil hadrah. Dah tu masuk semua. Oghang (orang) ni macam tok haji, tok lebai pon suka masuk lah. Yang tu bukan kata apa, dia cuma berzikiaq (berzikir). Macam oghang (orang) berzikiaq (berzikir) ni la, di kendughi-kendughi ni (kenduri). Ha lagutu (macam tu) saja. Bahagian berghendoi (berendoi), maulud (Hari Maulidur Rasul) ha, hattu (yang tu) ja (sahaja) dulu. Pada tu saya beghenti (berhenti) sampai umoaq (umur) 10 tahun saya beghenti (berhenti), beghenti (berhenti) main tu lah. Saya beghenti (berhenti) boleh berkelei (bergaduh) dengan kawan. Haa... saya pelik, berkelei (bergaduh), maghah (marah), soghang (seorang) kawan tu, saya tak masuk dah. Saya keluaq (keluar) saya tak masuk dah, ketua pi ambik pon takmau (tak mahu). Saya laghi-laghi (lari) tu, saya pi masuk di mana masuk Kedawang (nama tempat), masuk ni, masuk seni budaya Jikey ni ha main di Kedawang. Pi (pergi) Kedawang, masuk malam yang kedua, kawan tanya “hang (awak) mau (nak) main Jikey?” kata “aku nak main lagu mana (macam mana)? Nak cakap pon tak gheti (pandai), nyanyi pon tak gheti (pandai)”. Takpa dia kata, aku ajaq (ajar). La (sekarang) kita jadi lawak. Takpa boleh. Ha tu main. Main-main lawak malam tu, jadi oghang (orang) soghak (bersorak) la kita budak. Dok satu hagh (hari), esok tu, pi ghumah (rumah) ketua. Ketua nama Tok In Ghabak oghang (orang) panggil, pompuan dia (isteri) nama Tok Chik, anak dia nama Mek Ija oghang (orang) panggil. Tok Chik tu la “Jusoh, Jusoh”, “Ya”, “sat ni kak hang suruh pi (pergi) sat dia kata kat ghumah (rumah)”. “Pi buat apa la Tok Chik?”, “Hang pi (pergi) la di kata, ni kak Ija hang (awak) nak buat apa, nak sepak ka apa muka hang (awak)”. Ha! Oghang (orang) tua tu lawak. Pi (pergi) la. Pi, pi “Assalamualaikum”. “Walaikumussalam, ha naik adik”. Kata “Awat ni kak Ija suruh mai (datang) buat apa?”. “Hang pi bukak beg tu.” dia kata. “Buka buat apa kak?”. “Hang pi buka la”. Buka buka beg kain baju pompuan (perempuan) ha. Dia kata “Hang (awak) kelas (pilih)

tengok yang mana hang (awak) berkenan (suka)". Saya pun bodo (bodoh) kelas (pilih) pi la, kelas-kelas ada hat (yang) kuning saja yang berkenan (suka). Takpa dia kata. "Malam ni hang takleh main lawak" dia kata. "Awat (kenapa)?" "Takdak bahagian hang (awak), la aku nak bagi pakai hat (yang) ni malam ni". Pakai pakaian pompuan (perempuan) pi (pergi) main. Main-main tu sampai Tok Chik tu mati, meninggal dunia, Tok In pun meninggal. Jadi la (sekarang) ni habis berkoceh, ha beghenti (berhenti) habis. Balik - balik pak tanya, arwah pak. Pak kata "Hang main tu, hang kenai dak kawan-kawan dok main". "Kenai la" kata "Tok Bagop, Tok In Ghabak". Taktau kata sapa (siapa) lagi. Ha tu arwah pak kata "Hang beringat nah, hang main tu, oghang (orang) boleh sepak hang tu". Kata "Pasaipa (kenapa) bukan aku buat jahat". "Tok In tu tok menekan (saudara) hang (awak), Tok Bagop tu abang sepupu hang (awak). Hang beringat noh" dia kata. "Hang panggil Cu Bagop kat dia". Tu dia yang saya boleh main. Main, main tu sampai masa la (sekarang) lah. Ish taktau (tak tahu) lagu (macam) mana. Sejak daripada umoq (umur) dua belas [12] tahun sampai ke la (sekarang) tak berghaya (boleh) nak laghi (lari) mana. Dulu sapa besa (biasa) pi (pergi) dok di Kuala Lumpur hotel 7 hari 7 malam saya dok situ (ketawa). Kawan-kawan balik, Tok Chan balik, ni Shuhot oghang (orang) budak Kuah balik. Shuhot tu dia dok gheja (kerja) tukang kebun. Tok Chan tu dia dok gheja (kerja) pak guard (pengawal keselamatan). Depa (mereka) minta cuti saghi (sehari) depa (mereka) kena balik. Kami duduk 7 hari 7 malam. Tu dia lah lama sat.

NSS : Siapakah nama ibu bapa encik?

JC : Pak saya? Pak saya nama

NSS : Ibu bapa encik berasal dari mana?

JC : Mak pak saya asai (asal) dari

NSS : Apakah pekerjaan ibu bapa encik?

JC : Pak saya dok buat nyoq nira (kelapa nira) saja. Masa Jepun (zaman penjajahan Jepun) pak buat gula seghoi (kering) dengan gula nyoq (kelapa) tu dengan nira tu.

NSS : Encik mempunyai berapa adik beradik?

JC : Dengan ibu saya, saya soghang (seorang) ja. Anak tunggal. Dengan bapak ada 5 yang tu mak lain semua (ketawa). Bukan satu ibu. Ibu saya satu saja, saya ha.

NSS : Encik anak keberapa?

JC : Anak tunggal.

NSS : Siapakah nama isteri encik?

JC : Yang ni? Roshani Mat Hasan.

NSS : Pada tahun berapakah encik mendirikan rumah tangga?

JC : Tak ingat dah haih (ketawa).

NSS : Berapakah bilangan anak encik?

JC : Anak ha? Dok ada dengan makcik dua, bini nu (dulu) dua. Empat oghang (orang) (ketawa).

NSS : Adakah anak-anak encik sudah berkahwin semuanya?

JC : Ada yang kahwin, soghang (seorang) bujang lagi.

NSS : Adakah encik sudah mempunyai cucu sekarang?

JC : Ish cucu taktau nak bilang (kira) (ketawa). Dah banyak.

NSS : Bolehkah encik ceritakan tentang cara didikan dan asuhan yang diberikan oleh ibu dan ayah kepada encik dan adik beradik?

JC : Ajaq (ajar) saya tu takdak la. Saya tu kalau oghang (orang) ajak tu teruk gak (jugak) la. Batang kapak pon kena. Pak saya bukan cengei (garang), tapi batang kapak pon kena. Yang tu saja boleh habaq (beritahu), lain saya toksah (tidak perlu) habaq (beritahu).

NSS : Siapakah yang tinggal bersama encik sekarang?

JC : Tinggal ni lah dengan makcik dengan anak la.

NSS : Pada tahun berapakah encik mula bersekolah?

JC : Sekolah dulu? Saya masuk dan (sempat) sebulan saja, darjah satu. Zaman pak Jepun. Ha tudia nak habaq (beritahu). Masuk-masuk sekolah tak pi (pergi) dah sekolah takut Jepun. Pasai (sebab) saya tengok dengan mata sendighi (sendiri), kami dok tepi jalan, dia cabut-cabut pedang cantas sedaih (sekali) ja putuih (putus) tengkuk (leher) jatuh kepala. Saya takut tu la laghi (lari) teruih (terus) [ketawa]. Tak pi (pergi) dah sekolah. Sekolah dulu dia bukan ada macam simen lagu (seperti) la. Takdak. Pakai dinding pelepuh ja buluh ja dulu. Takdan belajaq (belajar) apa [ketawa]. Kira oghang (orang) ni merdeka, saya dok serkap ikan kat Padang Mat Sirat tu. dia habaq (beritahu) dengan kapal terbang. Pompuan-pompuan (perempuan) laghi (lari) pada tu duduk menyorok dalam padi. Ha, sapa (siapa) tak terkejut ni dok bercakap kot (dekat) ataih (atas) tu.

NSS : **Dimanakah encik bersekolah rendah?**

JC : Sekolah saya di Padang Mat Sirat masa tu.

NSS : **Dimanakah encik bersekolah menengah?**

JC : Takdak. Dah sekolah rendah sebulan ja.

NSS : **Adakah encik melanjutkan pelajaran selepas sekolah menengah?**

JC : Takdak takdak.

NSS : **Bagaimanakah kehidupan encik ketika di bangku sekolah?**

JC : Macam saya cakap tadi la. Pi (pergi) sekolah pon sebulan ja. Takdan (tak

sempat) nak belajaq (belajar) apa pon. Sebab masa tu zaman Jepun, nak keluaq (keluar) ghumah (rumah) pon takut. Lepas sebulan tu saya dah tak pi (pergi) sekolah.

NSS : Apakah antara langkah yang encik hadapi sewaktu mendapatkan pendidikan pada waktu tersebut?

JC : Masa tu belajaq (belajar) tak macam la (sekarang) ni. Dulu nak pi (pergi) sekolah pon takut-takut sebab takut terjumpa dengan askar Jepun. Dulu nak belajaq (belajar) pon susah. Pi (sekolah) jalan kaki ja, gheghek (basikal) pon takdak (tiada). Kalau sapa (siapa) ada gheghek (basikal) tu dah kira kaya la dia masa tu.

NSS : Bolehkah encik ceritakan pengorbanan yang dilakukan oleh ibu dan ayah ketika encik dan adik beradik melanjutkan pelajaran?

JC : Dulu nak bagi apa? Dulu bagi dua kupang (20 sen) pon cukup [ketawa]. Kuih sebiji seduit (1 sen) [ketawa]. Tengok la mak bagi sekupang (10 sen) tu boleh makan sampai empat [4] oghang (orang) kawan [ketawa].

TAMAT BAHAGIAN 1

BAHAGIAN 2: KERJAYA

SS : **Bolehkah encik menceritakan tentang kerjaya encik selepas tamat pengajian?**

JC : Lepaih (lepas) sekolah ? lepaih (lepas) sekolah takdak (tiada) gheja (kerja) apa, naik nyoq (pokok kelapa) tu (itu) lah.

IJC : Umoq (umur) dua belas [12] naik nyoq (pokok kelapa) dah. Mak meningga (meninggal dunia) umoq (umur) berapa? Tiga belas [13] ?

JC : Tak sampai. Dalam enam puluh tahun [60] tahun dah meningga (meninggal dunia) pi (pergi) cari ikan di Pantai Chenang nu (sana) ikan belat dulu ni, jalan kaki mak nak makan. Balik-balik mai sampai tang (dekat) Padang Wahid, abang pupu ni habaq (beritahu) "Hang (kamu) nak berebut balik buat apa adik oi" dia kata," Awat (kenapa) bang (abang) ? "mak hang (kamu) takdak (tiada) dah" jatuh terlepok (terduduk) ikan-ikan penuh pasir padan muka hampa (kalian) ha dah habaq (beritahu) mak takdak (tiada) kita pun ambik (ambil) ikan balik, hang (kamu) jangan teriak (menangis) ha takpa (tidak mengapa) balik pi (pergi) ikan gerut, ikan pari sekoq (seekor) ha kan penat balik jalan kaki dari Pantai Chenang nu (sana) balik mai.

SS : **Dimanakah tempat pertama encik mula bekerja?**

JC : Padang Wahid la, di Padang Wahid, naik nyoq (pokok kelapa) la

SS : **Adakah encik pernah melibatkan diri dalam bidang seni di usia muda?**

JC : Masa umoaq (umur) dua belas [12] tu (itu) lah . Muda tara (setakat) tu (itu) lah.

SS : **Bolehkah encik menceritakan tentang apa itu Jikey?**

JC : Jikey ni, yang kata Jikey ni dia cakap muka bangsal *takat* (sekadar) panggil lin ja. Bangkit (bangun) kelin (keling) keluaq (keluar) kelin (keeling) habis panggil perempuan dia balik-balik tu habih (habis) pusing. Cerita pulak dia buat macam sandiwara ha tajuk dia. Ha kita nak buat cerita apa cerita pasai (tentang) *king* (raja) ka, cerita orang penyegan (pemalas) ka sama-sama bangsa, orang juai (jual) kuih ka boleh belaka nak kata ha tu kata jikey (bunyi kereta) tu bukan kata jikey gelema takdak (tiada) main jikey *ni* (ini) takat (sekadar) kelin (keeling) saja (bunyi kereta) habih (habis) kelin (keling) dengan orang perempuan dia balik habis bayaq (bayar) habis kelin (keling) Jikey. Cuma bab cerita tu macam main sindawara yang tu (itu) saja. Hat (yang) orang duk kata Jikey Jikey takat (sekadar) kelin (keling) jala (sahaja) yang tu (itu) lah yang depa (mereka) duk (sedang) main la la (sekarang) ni (ini) main di hotel-hotel takat (sekadar) Jikey saja. Takat (sekadar) Jikey saja depa (mereka) boleh main lain depa (mereka) tak boleh pi (pergi) tapi habih-habih (habis-habis) penutup pun depa (mereka) tak boleh buat, telipon (telefon) mai (mari) dekat Wani, Wani kata ayah kena buat ni hatni (yang ini) bang (abang) syon mintak (minta) pala hotak sungguh kata, bagi dia tulih tulih (tulih) dia hantaq (hantar) pi (pergi) tu syon tu dia la mula-mula dulu saya pi main di mana main di Jitra adik di ni

Cik Mi di Jitra. Kami pi Mat Ed, abang dia lah pastu (selepas itu) Mat Ed, Tok Chang, saya, Tok Ibum empat [4] orang pi (pergi) pi pi sana dia nak pi mana pi Pulau Pinang, adik dia tanya “Ada surat ka orang bagi?” Takdak (tiada) ha takdak (tiada) dia takmau (tidak mahu) pi (pergi) takpi (tidak pergi) takpa (tidak mengapa) dia pi (pergi) pi (pergi) sana takdak (tiada) apa, mintak sedekah dekat orang kata malu kita yang pi (pergi) pun. Diam ai (mari) gasak duit kita sama kira bagi dekat kita tu habih (habis) dengan Tok Ibum sekali balik, takpa (tidak mengapa) lah dia kata balik satgi (sekejap lagi) ambik sampai ke la (sekarang) kata act kotor kata tu mai (mari) berlatih sini orang bagi apa semua dia, beli udang, beli apa makan sedap semua dekat dia kita makan apa? (ketawa). Tu (itu) lah pi (pergi) main di Jalan Tanjung Rhu, Datuk Rawi lah dia buat, duit tu (itu) orang nak bagi, tiba-tiba dia nak perut sorang dia, kata lah dekat Tok Rawi, Tok Ibum kata la (sekarang) Dato’ macam ni, duit yang nak bagi tu padam sat (sekejap) lu (dulu) tak boleh sampai ke la (sekarang) sapa (siapa) pun tak boleh padan muka (ketawa) jadi lagutu (begitu) dia makan duit saja, lani (sekarang) taktau (tidak tahu) lepaih (lepas) ke mana jadi macam orang gila dah, jadi tak tentu hala, adik dia tu Cik Mi dia biasa tikam adik dia tu tikam dekat perut, kata orang kita ni tak jadi lagutu (begitu).

SS : Adakah encik tahu dari mana asal Jikey?

JC : Saya ni taktau (tidak tahu) asal Jikey tang mana (di mana), saya sedar-sedar main di Kedawang saja. Setengah oghang (orang) kata Jikey ni mai (datang) dari Siam tapi takdak (tiada) mai (mari) di nu (sana) saya yang tengok di Siam yang main Mak Yong saja ada main di Kecnang sekali, yang tu (itu) ja (saja) saya tengok, Jikey tak masuk.

SS : **Pada tahun bilakah dan sudah berapa lama encik menceburi bidang seni Jikey?**

JC : Umoq (umur) 12 tahun

SS : **Bagaimanakah encik boleh menceburi bidang seni Jikey?**

IJC : Saya main Jikey umoq (umur) 12 tahun pada zaman tu (itu) lah di Kedawang tu (itu) yang pak (bapa) tanya tu hang (kamu) kenai (kenal) sapadia (siapa) saya kata saya tak kenai (kenal) (ketawa) adik beradik sendiri pun tak kenai (kenal) masatu (semasa itu) pak (bapa) kata satni (nanti) oghang (orang) sepak hang (kamu) satu pun tak boleh, dia tanya la sapadia (siapa) hang (kamu) kenai (kenal) taktau (tidak tahu) la, kita panggil tu (itu) la kata yang panggil Tok Woen, Tok Chik yang tu (itu) ja panggil cara oghang (orang) tua-tua, tu (itu) dia kata kalau oghang (orang) sepak hang (kamu) ,sepak aku teghiyak (menangis) balik (ketawa) tu (itu) la yang buat mula-mula main tu Murad ajak yang pi (pergi) situ. Masuk malam ke tiga [3] saya pi (pergi) Murad kata hang (kamu) mau (nak) main Jikey saya kata aku nak main lagumana (bagaimana), nyanyi pun tak gheti (pandai) pa (apa) pun tak gheti (pandai) takpa (tidak mengapa) dia kata aku habaq (beritahu) aku ajaq (ajar) hang (kamu) main lawak ja, mangkit (bangun) lawak nasib bek (baik) la la (waktu itu) tu saya duk (sedang) ajaq depa saya boleh buat belaka , lawak ka cina asing ka saya boleh buat dah kita belajaq (belajar) hattu (yang itu) dah tau dah cara lawak luaq (luar) lagumana (bagaimana) asing keluaq (keluar) nyanyi lagumana (bagaimana) kita tau dah tu pakaian perempuan saya pun kita cari sampai ke la

(sekarang) nak mampoih (mampus) dah kata (ketawa)

SS : **Adakah encik meminati seni Jikey dari usia yang muda?**

JC : Ya, saya jadi perempuan keling lain, oghang (orang) la (sekarang) main lain yang depa (mereka) bawak (bawa) la (sekarang) ni saya ubah, ubah mainan (permainan) saya ubah masa saya masuk.

SS : **Adakah rakan karib encik pada masa itu turut serta menceburi bidang seni Jikey?**

JC : Ada, main masuk Jikey Kuah. Ramai la jugak, masa main di Kuah kawan dua puluh [20] oghang (orang) sampai habih-habih (habis) main Jepun buat laguni (macam ini) hat (yang) kumpulan Kuah dapat nombor satu [1] main rata-rata (merata-rata) oghang (orang) nyoq cabang ada main duk (yang) ada sembilan [9] bangsai (bangsal) duk (yang) ada main habih (habis) jatuh dapat Kuah satu [1] ja (saja) haih (mengeluh) tengok Jepun tarik pedang haih gerun tengok. Tudia (begitu) lah

SS : **Apakah kenangan manis encik selama berada di dalam bidang seni Jikey?**

JC : Takdak (tiada) apa kata. Seronok la tu kita main. Kira kita main tu kita

seronok lah jadi kita boleh jadi sama-sama bangsa. Jadi anak pun boleh jadi perempuan keling pun boleh yang tu (itu) ja (saja) tapi banyak lani (sekarang ini) yang kita ajaq-ajaq (ajar) takdak (tiada) Syon sorang (seorang) ja yang boleh bawak (bawa) anak Man Ulaq (ular) tu boleh tapi nak buat apa dah ketua dia main saja duit tak dapat. Dia tu gaduh-gaduh sikit. “Tokwan, tokwan macam mana tokwan” kita ajaq (ajar) dia boleh jalan semua.

SS : **Apakah peristiwa yang tidak dapat dilupakan semasa menceburi bidang seni Jikey?**

JC : Yang tak boleh lupa pasai (tentang) kita boleh main seghonok (seronok) yang tu (itu) lah. Bukan kata seghonok (seronok) main sangat, seghonok (seronok) kawan-kawan.

SS : **Bagaimana sambutan orang ramai dengan seni Jikey pada ketika itu?**

JC : Ghamai (ramai) ni dulu ni tak berapa duit lah, boleh lah soghang (sorang) sikit-sikit dua puluh [20], lima belaih (belas) ringgit tang (dekat) tu. Lagutu (seperti itu) saja. Lani (sekarang ini) boleh lah sikit. Cik Mi pegang habih-habih (habis-habis) nak dapat dua ratus [200] ringgit yang tu ja (itu saja) habih-habih (habis-habis) busuk lima puluh [50] yang tu (itu) saja

SS : **Siapakah yang banyak memberi galakan kepada encik sepanjang menceburi seni Jikey?**

JC : Yang banyak ni hat (yang) Kuah la yang banyak tolong saya. Syon kendian (kemudian) dah .Saya pun dah tak ingat dah.

IJC : Dulu-dulu macam arwah Tok Chin, tak macam Syon, la (sekarang) bila Syon jadi mangkit (bangun) jadi banyak cabangan yang dapat. Syon la yang boleh jadi banyak cabaran kat (dekat) oghang (orang) hasil kami dapat la Allhamdulillah. Masa dulu takdak (tiada) sapa (siapa) boleh bawak (bawa) keluaq (keluar). Apabila Syon jadi ni Syon boleh bawak (bawa) keluaq (keluar) la apa-apa kenai (kenal) banyak lah Jikey macam mana apa ka

SS : **Adakah encik melakukan kerja lain sebelum menceburi seni Jikey?**

JC : Takdak (tiada)

SS : **Pada pandangan encik, adakah pekerjaan dalam bidang seni Jikey lebih mudah berbanding dengan pekerjaan sebelumnya?**

JC : Takdak (tiada) lah yang kita duk (sedang) main ni takdak (tiada) lah takdak (tiada) apa cuma tu (itu) lah buat gheja (kerja) sendiri naik pokok nyoq (kelapa) naik apa lagutu (begitu) lah. Naik pokok nyoq (kelapa) pun sepokok oghang (orang) bagi tiga [3] ringgit dulu la (sekarang) kita nak

naik pun tak boleh dah nak buat apa dah [ketawa]

SS : **Adakah encik masih lagi aktif dalam melakukan persembahan Jikey?**

IJC : Tu (itu) la kadang-kadang lani (sekarang ini) jarang nak boleh pi (pergi) sebab apa sakit tu (itu) jadi apa strok dua [2] kali tu (itu) tak berapa aktif sangat la tapi kalau mai (mari) di rumah ka kalau dalam kawasan Langkawi ni boleh lah nak pi (pergi) luaq (luar) pada tu (itu) tak boleh sebab dia guna pam lah guna ubat-ubat jadi penat.

SS : **Adakah encik masih ingat lokasi pertama encik mempelajari ilmu seni Jikey?**

JC : Mula-mula belajaq (belajar) kat (dekat) Kedawang hat Tok In Kapak tu (itu) la mula yang Kak Ijan suruh aku pakai pakaian perempuan tu (itu)

SS : **Bagaimana encik kekal bertahan dalam bidang seni Jikey untuk menyara keluarga encik?**

JC : Yang boleh tahan tu bukan pasai (sebab) apa, pasai (sebab) oghang (orang) kita semua boleh buat, boleh buat belaka . Ghamai (ramai) kot (ikut) mana pun kita boleh buat. Jadi oghang (orang) lain jarang boleh buat tempat yang takut-takut pun kita boleh pi (pergi) oghang (orang) lain

takleh (tak boleh) pi (pergi) besa (biasa) pi (pergi) perlombongan pecah. Pi (pergi) mula-mula sekali Pakdin Satay di Keda bawak (bawa) pi (pergi). Pi (pergi) main hotel hat (yang) dalam tanah mula-mula pi (pergi) main di Kuala Lumpur. Turun-turun pi (pergi) awat (kenapa) yang turun pelik sangat . Arwah bang (abang) Li dia kata “ hang (kamu) takut apa dik (adik), abang hang (kamu) duk (duduk)) ada” pastu (selepas itu) takpa (tidak mengapa) lah turun-turun pi (pergi) ada duk (duduk) ataih (atas) ni (ini) sorang-sorang terbenam ataih (atas) kusyen (sofa) tengok-tengok ni “Ikut suka hang (kamu) la ni (ini) pun” hati tu (itu) kata. Sampai la buat persembahan Tok Chin tu (itu) mangkit (bangun) kelin (keling) semua siap dah keluaq (keluar) lawak panggil abang kelin (keling) panggil-panggil Tok Ali duk (duduk) ketaq (ketar) laguni (macam ini) kata “Awat (kenapa) ? “ “Hang (kamu) lah” Tok Chin kata dia suruh hang (kamu) keluaq (keluar) kita pun taktau (tidak tahu) nak buat lagumana (bagaimana) amik (ambik) tapak kaki lagumana (bagaimana) oghang (orang) tua-tua kata calit (sapu) pi (pergi) lah konon hilang habih (habis) apa takdak (tiada) tak berasa apa pun. Mangkit (bangun) main spotlight (lampu) duk (duduk) ada depan kita dua lapis baju habih (habis) basah keluaq-keluaq (keluar) main oghang (orang) kata “Oi, hang (kamu) tahan hati noh” tak tahan lagumana (bagaiman) dah sampai mulut ghimau (harimau) dah kata, terkam mampuih la kata tu (itu) yang saya boleh main sampai ke la (sekarang) ni (ini) lagutu (begitu) jasa saya. Oghang (orang) tua-tua duk (duduk) kata dah kat (dekat) kita “Jikalau hang (kamu) malu-malu sangat hembuih (hembus) dengan air liur kita ambik (ambil) kuih (sapu) dekat tapak kaki” ha tak malu tapak kaki lagutu (begitu) tak malu muka kita yang tu (itu) saja ada ka oghang (orang) nak boleh terima bila lagutu (begitu) yang bodo kita pi (pergi) buat jugak (juga) tapi lepaih (lepas) [ketawa] yang tu (itu) saja oghang (orang) dulu tudia (begitu) lah depa (mereka) kalau apa-apa sikit depa (mereka) kata “ambik tapak kaki hang (kamu) tu (itu) calit (sapu) muka hang (kamu)” lagumana

(bagaimana) kita buat tapak kaki kita lagutu (begitu) kita buat kat (dekat) muka kita.

SS : Apakah peranan pertama encik ketika melakukan persembahan Jikey?

JC : Watak pertama saya jadi perempuan kelin (keling)

SS : **Apakah watak yang paling digemari encik dalam seni Jikey?**

JC : Watak paling gemar sekali cerita-cerita yang kita duk (duduk) bawak (bawa) cerita naga berapi ka kita jadi anak. Jadi oghang (orang) takleh (tak boleh) pi (pergi). Dia jadi anak banyak perkara dia yang nak kena duduk menangis , nak tolong apa takdak (tiada) sogha (suara) kita boleh buat pastu (selepas itu) ayaq (air) mata berambu (banyak) yang tu (itu) lah sampai ke la (sekarang) kita boleh buat. Tolong budak-budak Jitra main depa (mereka) nak nyanyi depa (mereka) tak gheti (pandai) kita buat tak payah kata [Encik Jusoh bernyanyi] tapi sogha (suara) tak elok tapi kita buat boleh

SS : **Berapakah jumlah peranan yang diperlukan untuk melakukan persembahan Jikey?**

- JC : Watak yang jadi ni (ini) macam kita buat naga berapi, anak yang kena menangis lagutu (begitu) lah, anak raja dua beradik pun lagutu (begitu) jugak (juga) kita main-main dalam taman apa ada lah cara dia yang main gasing yang nak samun depa (mereka) tu (itu) jadi ada awang nak lawak lah lawan dengan depa (mereka) nu (itu) yang tu (itu) yang teruk kita sebab tu (itu) oghang (orang) tak boleh setengah tak boleh pi (pergi) depa (mereka) nak bawak (bawa) sajak tak gheti (reti) tak boleh
- SS : **Apakah alat musik yang perlu ada dalam seni Jikey?**
- JC : Alat musik, gendang, gong hattu(yang itu) ja (saja) lah . Gendang tiga [3] biji, gong satu [1], buluh cerek yang tu (itu) saja
- SS : **Adakah encik masih ingat siapa yang mengajar encik tentang seni Jikey?**
- JC : Yang ajaq (ajar) hat (yang) Kedawang tu (itu) lah. Tok In tu (itu) lah
- SS : **Bolehkah encik menceritakan sedikit tentang beliau seperti kepakarannya dalam seni Jikey?**
- JC : Lagumana (bagaimana) pun tak tau (tidak tahu) [ketawa] dalam berlakon pun boleh jadi, nak buka bangsal pun boleh jadi [Encik Jusoh bernyanyi] dia buat gutu (begitu) barang yang salah kita nyanyi bukan kita tau (tahu) apa yang salah kita taktau (tidak tahu) yang tu (itu) lah. Yang tu (itu) lah yang utama kita nak buat, buat buka bangsal lah utama dia

- SS : **Berdasarkan pengalaman encik dalam bidang seni Jikey, apakah keunikan tentang seni Jikey ini?**
- JC : Amboi taktau (tidak tahu) nak habaq (beritahu) istimewa Jikey ni yang tu (itu) saja lah kita jadi seghonok (seronok) main tu (itu) lah yang tak habih (habis) sekupang(sepuluh sen) dua cukup lah.
- SS : **Adakah encik mempunyai anak murid dalam bidang seni Jikey ?**
- JC : Anak murid ada takdak (tiada) tu (itu) lah Syon sorang lah
- SS : **Bilakah encik mula menjadi tenaga pengajar tentang seni Jikey?**
- JC : Mengajar Jikey ni mula daripada Jitra, Cik Mi. Syon masuk jugak (juga) tapi tak ajaq (ajar) dia ajaq (ajar) Cik Mi ja (saja) dulu yang pertama. Budak-budak sekolah jugak (juga) ajaq (ajar)
- SS : **Selama encik menjadi tenaga pengajar dalam bidang seni Jikey, apakah pengalaman yang tidak dapat dilupakan semasa mengajar mereka?**
- JC : Taktau (tidak tahu) depa (mereka) dah elok dah boleh tu (itu) kami pun balik mai (mari) Langkawi. Saya, Tok Syam, Tok Ibun kami tiga [3] oghang (orang) balik mai (mari) Langkawi. Cik Mi bagi lah sohang (sorang) dua ratus [200] balik mai (mari) yang tu (itu) saja

- SS : **Adakah anak murid encik masih aktif dalam bidang seni Jikey?**
- JC : Banyak peringkat, bukan kata satu dua pun dak (tidak) daripada Cik Mi sampai lah Syon. Syon pulak dia bawak (bawa) mai (mari) sat (sekejap) dia bawak (bawa) mai (mari) bangsa menatang (binatang) sampai oghang (orang) tua ni terkejut [ketawa]. Syon lah yang paling aktif banyak.
- SS : **Adakah persembahan seni Jikey mempunyai kos tertentu apabila dilaksanakan?**
- JC : Nak buat persembahan dia ada lah sikit-sikit tu (itu) macam kita nak pi (pergi) buat tempat-tempat oghang (orang), tempat kita tak biasa kita buat lah cara buka tanah buka apa kita buat lah sikit-sikit.
- IJC : Cuma tambang pi (pergi), belanja makan macam alat-alat musik ni (ini) memang duk (duduk) ada awai (awal) dah. Macam tokwan dia kalau pi (pergi) tokwan bawak (bawa) gendang tokwan. Sapa (siapa) takleh (tak boleh) pukui (pukul) gendang tokwan tu (itu) hok (yang) belakang cucu tu (itu) kadang-kadang dia pukui (pukul) sendiri. Gendang Tokwan oghang (orang) tak boleh pukui (pukul) tak boleh pi (pergi) tokwan sorang ja.
- SS : **Adakah peralatan untuk mengadakan persembahan Jikey mudah untuk didapatkan?**
- JC : Guna hat (yang) dulu-dulu punya, susah jugak (juga) nak buat makan masa

bulan-bulan jugak (juga) nak tebuk kayu satu-satu kena tebuk, cucu pegang tengok, takdak (tiada) apa pegang tengok, satgi (nanti) tokwan nak pukul tengok. Buat dari kayu lah, dia tengok luaih (luas) berapa inchi dia tengok saiz dia besaq (besar) kecik (kecil) dak (tak) lepastu (selepas itu) kita kena tebuk sampai tembuih (tembus). Susah nak buat. Oghang (orang) lain tak boleh buat, tokwan dia boleh buat. Buat sendiri.

SS : **Berdasarkan pengalaman encik, adakah persembahan Jikey sukar untuk dilakukan?**

JC : Tak susah, takdak (tiada) baca apa cuma kita nak keluaq (keluar) tu kita Bismillah dulu, berkat Dia. Jalan ceghita (cerita) pun takdak (tiada) apa. Oghang (orang) yang main dia banyak belah luaq (luar) mai masa pi (pergi) main buat rakaman di kubur Mahsuri, dia naik-naik kereta nak balik dia kata pasaipa (kenapa) bunyi suara dia kata rasa sejuk cabang telinga dia kata “Haih! Awat (kenapa) hang (kamu) cakap lagutu (begitu)” kata aku mana tau (tahu) apa itu lah kita.

SS : **Persembahan Jikey manakah yang paling mendapat sambutan orang ramai?**

JC : Hat (yang) ramai ni (ini) tak tentu, kadang-kadang dia main tu (itu), kadang-kadang oghang (orang) ramai ada kadang-kadang oghang (orang) pi (pergi) tengok hat (yang) lain tau-tau mai (mari) menimpa dekat kita pun ada. Kalau permainan kita tu kita buat sajak elok, persembahan kita elok, oghang (orang) mai (mari) menimpa dekat kita. Kira main di Padang

Matsirat, main di Kedawang di Kuala Kedawang sedikit ni (ini) joget ni (ini) mai (mari) dia Siam, buat pentas duk (duduk) atas pentas tinggai (tinggal) depa (mereka) saja oghang (orang) mai timpa di bangsal Jikey ni lama-lama hat (yang) cikgu tu (itu) lah, la (sekarang) dia kata dekat ketua mintak oghang (orang) tu (itu) beghenti (berhenti) sat (sebentar) dia kata, “Jom” dia kata makan-makan dulu dah duk (duduk) Joget duk bercangkung apa pun takdak (tiada) sia-sia takdak (tiada), besa (biasa) dah “Takpa (tidak mengapa)” kata “Biaq (biar) pi lah” kata sampai sudah sampai habis tu (itu) oghang (orang) suruh pi (pergi) buat penutup saja balik teruih (terus). Tudia (itu lah) main bangsal main sampai lagutu (begitu). Pi (pergi) main di Padang Matsirat oghang (orang) buat jatuh tersepok dalam bilik kawan punya taktau (tidak) tau (tahu) nak buat lagumana (bagaimana) pi pi (pergi) Tok Mah pun yang ni ada di siang ni ada harap ada dengan teloq (telur) dengan si pinang semua ada bagi kat dia, dia kencing saja bukan kata dia buat apa pun dia kencing saja boh (letak) tapak tangan dia, dia kencing di belakang jadi arang habis duk (duduk) seminggu piap oghang (orang) yang buat tu (itu) tudia (itu lah) kata habaq (beritahu) permainan ni dulu pelik, permainan dulu dia berlawan pelik oghang (orang) la (sekarang) takdak (tiada) lah hang (kamu) main lah lagumana (bagaimana) pun. Saya pi main seberang tang (dekat) mana pun kalau oghang (orang) ada lain kita mintak (minta) dulu bagi salam dulu kita mintak (minta) tabik semua dulu untuk kita bukan nak mai mai (mari) berlawan dengan oghang (orang) takdak (tiada) kita tak gheti (pandai) nak main nak tunjukkan persembahan kita saja kita nak cari kawan yang tu (itu) saja jangan kita niat hati aku nak lawan dia tu (itu) aku nak buat, takmau (tidak mahu) yang tu (itu) tak boleh habaq (beritahu) kata saya, saya taktau (tidak tahu) benda lagutu (begitu) benda betul saya nak berlawan dengan oghang (orang) macam Jikey duk (duduk) main di Abi, Perlis depa (mereka) pun besa (biasa) mai Langkawi ketua dia tu (itu) mai (mari) nak ambik pukui (pukul) gendang lagutu (begitu) sampai sudah tak

boleh sebab tak jadi pecah tapak tangan dia pukui (pukul) gendang tak boleh apa nama taktau (tidak tahu) ketua tu (itu) dia mai (mari) di Kuah . Yang kata Jikey Jikey Abi tu (itu). Saya ni macam-macam jadi tapi taktau (tidak) tau (tahu) lagumana (bagaimana) dah seghonok (seronok) situ taktau (tidak tahu) nak marah kawan, tapi kalau marah takdak (tiada) dah oghang (orang) tu pasai (tentang) hang (kamu) lah, aku takdak (tiada) dah perangai saya, saya pelik berkelahi (bergaduh) dengan kawan kes gendang buat kayu cengai lintang sungai kerat (potong) dua belas [12] biji buat bukan lah buat soghang (sorang) dengan kawan semua buat lah hat (yang) saya tu ketua kata “hatni (yang ini) taruh (simpan) waktu kita pi main di mana-mana tempat” kawan soghang (sorang) tu ambik (ambil) dia nak juga marah lah dia nama Din “Din, jangan lah Tok Teh dah pesan hat (yang) ni jangan buat lawan” dia tak kira, dia ambil-ambil gendang tu (itu) pi menunjuk tiga das ketuk saja, tak pecah lah kulit duk (duduk) ada kira letak-letak tang (dekat) tu (itu) dia balik teruih (terus) arwah pak (bapa) dia kata “awat (kenapa tu (itu))?” takpa (tidak mengapa) kata kat (dekat) hang (kamu) lagunu (begitu) laguni (begini) takdak (tiada) balik senyap ja (saja) pastu (selepas itu) pi (pergi) lah mula Tok Pin pi (pergi) dia lah ajaq (ajar) saya menari lagu apa Adnan ka lagu macam kita kata mula-mula dia buat [Encik Jusoh bernyanyi] saya boleh tapi tak banyak, lama-lama lupa dah tengok tu (itu) dia kata [Encik Jusoh bernyanyi] kita pi (pergi) macam-macam saya buat semua cuba, hat (yang) mana aku tahan duduk, aku duduk hat (yang) tak tahan aku nyah (pergi) [ketawa] perangai saya

SS : **Boleh encik kongsikan mengapa persembahan tersebut mendapat sambutan ramai?**

JC : Sebab depa (mereka) rasa syok (seronok) lah kot [ketawa]

SS : **Apakah peranan yang paling sukar dalam persembahan Jikey sama ada dari segi musik atau lakonan?**

JC : Watak yang susah sekali takdak (tiada) Jikey ni (ini) Jikey yang tu (itu) watak dia senang macam ceghita (cerita) Naga Berapi , sorang jadi naga berapi dia jadi. Mula-mula kita pun habaq (beritahu) nak bawak ceghita (cerita) Naga Berapi dia mula dia kena keluaq (keluar) hembuih (hembus) api kot (ikut) ataih (atas) guna minyak gas lah hembuih (hembus) api kot (ikut) ataih (atas) saya lah yang nama naga berapi bukan dia payah senang saja cakap. Kawan yang jadi Panglima Hitam tu (itu) hat (yang) tu (itu) lah jatuh sikit dia tu (itu) hero lah yang kata Panglima Hitam tadi ni (ini) nak hantaq (hantar) anak dia pi (pergi) duduk naga berapi tu (itu) dia berkahwin setelah lama dengan perempuan dia, tak dapat anak cahaya mata takdak (tiada) panggil nujum tengok dia kata lani (sekarang ini) Tuanku dia kata kena lah amanat tang (dekat) mana-mana buat mintak (minta) dia kata pada naga berapi. Janji jika dia dapat anak jantan (lelaki) dia bela sendiri, jika dapat anak perempuan bagi pada naga berapi dia kata, lama-lama dia dapat anak perempuan dia lupa lah duk (duduk) ralit (leka) duk (duduk) main dia mimpi kata mahligai dia terbakaq (terbakar) tu (itu) ceghita (cerita) naga berapi panggil nujum pula tengok nujum kata “Ampun Tuanku, adakah Tuanku buat amanat tang (dekat) mana-mana?” takdak (tiada) dia kata ada ni (ini) dia kata “Tuanku sebelum dapat anak, cahaya mata Tuanku kata berhajat nak minta pada naga berapi. Jika dapat anak jantan jaga sendiri, jika dapat anak perempuan dia nak bagi pada naga berapi” bagi lah, panggil anak dia tu (itu) teghiyak (menangis) pula Ratu. Pi (pergi) sana serah, naga berapi mai (mari) pegang budak tu ketaq (ketar) macam ni (ini) kita sendiri lah, ayaq (air) mata celapak menurun

takut menyanyi nasib dalam tu (itu) pula [Encik Jusoh bernyanyi]. Sapa (siapa) boleh hattu (yang itu) boleh lah cara tu kalau kata jadi anak, kira naga berapi pegang tangan kita tarik mana tak takut kita ketaq (ketar) laguni (begini) bukan takut apa pun ayaq (air) mata bercerai kot (ikut) ni (ini) oghang (orang) tengok oghang (orang) kata kita teghiyak (menangis) pasepa (kenapa) tapi saja ayaq (air) mata ni keluaq (keluar) nak buat lagumana (bagaimana) nasib ! [ketawa] kata susah payah yang tu (itu) ja (saja)

SS : Pada pandangan encik, apakah bakat yang amat diperlukan dalam bidang seni Jikey ?

JC : Nak buat Jikey? Kita kena berlakon lah. Macam duk (duduk) habaq (beritahu) tadi lah, Jikey ni takat (sekadar) kelin (keling) saja habis kelin (keling) balik habis yang ni (ini) kita buat ceghita (cerita) ni (ini) secara sandiwara saja. Macam kita kata ceghita (cerita) pahlawan lah, sama-sama ada ceghita (cerita) , ceghita (cerita) kuda, ceghita (cerita) apa bangsawan dulu nak ikut juga bangsawan, ikut tengok jala (sahaja lah) bukan kita main, bangsawan main di padang Matsirat dulu yang kata pangun cun pangun cun di padang Matsirat tu (itu) main tang (dekat) tu (itu) dua bulan depa (mereka) main yang jadi kuda sapa (siapa) Din nama Din menikah dengan kak pupu (kakak sepupu) saya main bangsawan boleh menikah [ketawa] Cik Timah Omar tu mata dia buta depa (mereka) buat tumbuk kepala oghang (orang) saja, Raja nak makan tumbuk buah nyoq (kelapa) dengan lesung dia bubuh (letak) dengan ayaq (air) cabai (cili) masuk mata kawan buta mata tu (itu) ada jasa saya ni tak berapa nak faham tapi boleh lah juga tapi ingat sesetengah. Mana nak pi (pergi) tengok bangsawan, pi (pergi) “Isa, Wa, nakpi (nak pergi) dak (tidak)?” nakpi (nak pergi) depa

(mereka) lah bawa tak kena duit sekupang (sepuluh sen) pun. Saya ikut macam-macam.

SS : **Pada pandangan encik, untuk menceburi bidang seni Jikey ini memerlukan minat ataupun tidak?**

JC : Kena ada la juga sikit-sikit.

SS : **Pada pendapat encik, adakah alat-alat musik pada zaman kini boleh digunakan untuk melakukan persembahan Jikey?**

JC : Hattu (yang itu) gendang kita lah, gendang, gong, buluh cerek tu (itu) saja lah

IJC : Dia kalau benda lain tak boleh guna lah untuk Jikey, dia kena gendang, gong lagutu (begitu) saja lah musik lain tak boleh lah dia tak jadi Jikey jugak (juga). Dia gendang ja (saja) yang penting gendang, gong, cerek. Hat (yang) lain masuk dia bukan Jikey dia jadi bunyi pulak bukan bunyi Jikey

SS : **Berapakah lamakah masa yang diambil untuk melakukan latihan persembahan Jikey?**

JC : Latihan dia yang tu (itu) ja (saja) lah. Tak lama, kalau kita ajaq (ajar) depa (mereka) awai (awal) depa (mereka) boleh pi (pergi) cepat. Dulu, saya masuk-masuk saya jadi teruih (terus). Lani (sekarang) saya duk (duduk) main-main tu (itu) bukan kata oghang (orang) ajaq (ajar) pun takdak (tiada), saya sendiri ja (saja) dengaq (dengar) oghang (orang) menyanyi

balik kita buat, dengaq (dengar) dia cakap apa kita balik buat. Kita masuk di dalam panggung tu kalau kita tak gheti (reti) apa pun kita kita bagi belakang tirai jangan kita pi beradap (berhadapan) bagi belakang tirai oghang (orang) dalam habaq (beritahu) apa nak cakap , dia habaq (beritahu) lah “Hang (kamu) kena cakap laguni (begini)” jadi oghang (orang) tak nampak kata dia ajaq (ajar) tu (itu) lagutu (begini) saja. Dulu main takdak (tiada) kata nak ajaq (ajar) kita keluaq (keluar) pi (pergi) kalih (pusing) kita tak gheti (reti) nak cakap apa kita kalih (pusing) belakang, pi (pergi) belakang tirai tanya apadia (apa) nak cakap tukang belakang habaq (beritahu) “Hang (kamu) cakap gini gini gini (begini)” kita pi (pergi) bercakap jadi oghang (orang) taktau (tidak tahu) kata oghang (orang) ajaq (ajar) kita

SS : Adakah encik pernah melakukan persembahan Jikey di dalam majlis yang dihadiri orang ternama?

JC : Ada la, pi main kat Kuala Lumpur kat Selangor tu. Ha, hat besaq (yang besar) la tang tu (dekat situ). Ada la YB (Yang Berhormat), Datuk-datuk. Depa (mereka) yang duk (duduk) ada kat bawah pentas tu.

SS : Apakah perasaan encik pada ketika majlis tersebut?

JC : Takdak (tiada) apa, biasa ja (sahaja). Macam saya kata tadi la, kita nak masuk tu, kita berasa pelik. Tapi urut tapak kaki, selesai la. Tapi kalau kita keluaq (keluar), kita kena tu la dulu bagi salam apa dulu, “Assalamualaikum w.b.t”. Tabik encik-encik, tuan-tuan, ibu-ibu dan bapa-bapa, saudara, saudari sekalian. Datuk, Datin kalau ada pun, kita tak kenai. “Apa yang silap, apa yang salah, saya minta maaf, minta ampun dari tapak kaki sampai hujung rambut tuan-tuan”, itu saja. Dia nak kata apa dah

kat (dekat) kita. Tapi tu la kata, permainan ni senang tapi susah jugak. Tu macam dia kata keling (india) keluaq (keluar), keluaq (keluar) penghulu, penghulu dia keluaq (keluar) dia kena lagutu (macam tu) jugak. Dia kena bagi salam jugak. Bukannya banyak, bukan dia kena baca hat tu (yang itu) hat ni (yang ini) takdak (tiada).

SS : **Adakah terdapat kecederaan semasa encik bergelar anak seni ?**

JC : Dalam buat persembahan tu ada jugak, tapi jatuh luka-luka tu takdak (tiada) lah. Jatuh sikit-sikit tu ada la.

SS : **Bagaimana encik berurusan dengan pihak yang ingin menjemput encik melakukan persembahan Jikey?**

JC : Ada, Syon la. Macam kalau nak buat persembahan mana-mana, Syon la yang urus. Masa dulu depa nu (mereka dulu) yang mai (datang) rumah, tapi masa la ni, Syon la yang duk (tengah) urus. Kalau apa-apa, dia la mai (datang) bagitau (beritahu). Kalau saya nak pi (pergi) mana-mana tu, dia la yang bawa pi (pergi). Macam haritu (hari itu) kena pi (pergi) KL (Kuala Lumpur) la, ni lepas ni kat (dekat) Pulau Langkawi ni pula, tapi taktau (tidak tahu) la bila.

SS : **Bagaimanakah encik membahagikan masa dalam berlatih Jikey dan juga bersama keluarga?**

- JC : Takdak (tiada) la. Kalau pi buat persembahan, kadang makkik pi jugak. Dia kata takmau (tidak mahu) abaikan tanggungjawab. [ketawa]
- SS : **Apakah halangan yang encik hadapi semasa berlatih atau melakukan persembahan Jikey?**
- JC : Takdak (tiada) halangan apa. Tapi tudia (macam tu) la, masa nak masuk berlatih tu, kena kumpulan tu, dia kena masuk terus dalam la. Dia tak boleh duduk luaq (luar). Dia pi (pergi) main tang (dekat) mana pun, ada bangsai (bangsal) tu, dia kena masuk dalam masa tu la. Dia tak boleh duduk luaq (luar). Kalau orang nak buat apa pun payah (susah). Macam kita kata, duduk luaq (luar) bangsai (bangsal). Orang yang sakit hati buat kat (dekat) kita, dia buat kita bukan tau [serius]. Duduk dalam bangsai (bangsal) kita tu. Jadi, ketua dia buat habis dah, dia kurung habis dah, dia jaga dah. Yang tu saja (sahaja).
- SS : **Adakah halangan tersebut mematahkan semangat encik untuk melakukan persembahan Jikey?**
- JC : Ada tu, ada juga lah halangan tu. Kadang-kadang kawan jatuh rebah la dalam bangsai (bangsal) tu, sakit. Macam-macam la dulu. Taktau (tidak tahu) nak ceghita (cerita).

TAMAT BAHAGIAN 2

BAHAGIAN 3: SUMBANGAN / CABARAN

- NL : Apakah antara sumbangan lain yang pernah encik berikan kepada masyarakat ataupun kalangan penduduk setempat selain mengajar mereka mengenai ilmu seni Jikey ini?**
- JC :** Ada jugak lah. Saya dok mengajaq (mengajar) Syon main Jikey ni la. Dia soghang (sorang) ja yang gigih nak belajaq (belajar). Sungguh kata, dia memang suka pasal Jikey ni. Kira (jadi) dia kalau mai belajaq (belajar), dia belajaq (belajar) sungguh (sungguh). Dia pun dok mengaji (belajar) bidang seni-seni ni juga. Dalam dok (tengah) mengajaq (mengajar) ni, nampak dia soghang (sorang) ja hat (yang) boleh bawak Jikey ni. Bagi kenai (kenal) kat (dekat) orang ghamai (ramai) sebab dia jenih (jenis) yang bersungguh (bersungguh) belajaq (belajar). Kalau dia nak tau apa-apa, dia tanya teruih (terus).
- NL : Bagaimanakah cara encik berjaya menjadi salah seorang penyumbang yang mampu membanggakan negara dan mengangkat bidang seni Jikey ini?**
- JC :** Cagha (cara) nak angkat Jikey ni? Dok pi (pergi) buat persembahan kat (dekat) banyak tempat la pasai (pasal) nak bagi oghang (orang) kenai (kenal) Jikey tu. Tu lah salah satu cara dia. Takdak (tiada) hat len (yang lain) dah. Sebab Jikey ni koi (makin) lama koi (makin) pupuih (pupus). Kadang Syon la hat (yang) taghik (tarik) oghang (ramai) ghamai (ramai) masuk Jikey ni.
- NL : Apakah cabaran yang encik hadapi sewaktu ingin mengangkat seni Jikey ini agar dikenali oleh orang ramai?**

JC : Cabaran? Ada jugak (juga) lah sikit. Kena pi (pergi) buat persembahan rata (merata) cerok (tempat) nu (sana). Ha! Punya nak bagi oghang (orang) kenai (kenal) Jikey tu. Tapi tu la kata, benda ni seghonok (seronok). Penat tu penat la jugak. Kadang tu, macam-macam kena jadi. Kena jadi pompuan (perempuan) la. Ha! Pakai la baju pompuan (perempuan). Sampai oghang (orang) ingat pompuan (perempuan) betoi (betul) [ketawa]. Tahan sat la malu [ketawa].

TAMAT BAHAGIAN 3

BAHAGIAN 4: HARAPAN

NL : **Apakah harapan encik kepada generasi sekarang yang berkecimpung di dalam bidang seni Jikey ini?**

JC : Taktau (tidak tahu) nak habaq (bagitahu) apa la. Harap depa (mereka) boleh bawa la, bagi doa-doa depa (mereka) hat (yang) bawa ni berjaya la sebab benda ni, benda lama-lama nanti pupuih (pupus) la kan. Lama-lama nanti dia hilang. Kalau kata sihat lagi tu, boleh la nak ajaq (ajar) lagi budak-budak pasai (pasal) Jikey ni sebab ghamai (ramai) lagi hat (yang) taktau (tidak tahu) Jikey ni apa. Kalau depa (mereka) tau Jikey ni, seronok kalau main betul-betul.

NL : **Apakah harapan encik terhadap anak muda dalam bidang seni Jikey ini?**

JC : Taktau (tidak tahu) nak habaq (beritahu) la. Harap depa (mereka) ada la ghasa (rasa) minat main Jikey ni. Kalau takdak (tiada), Jikey ni hilang gutu (macam itu) ja la. Takdak (tiada) dah. Sebab hat (yang) dok (masih) aktif lani (sekarang) pun semua tua-tua dah. Meninggai (meninggal) tu, habis dah la [ketawa].

NL : **Adakah encik rasa seni Jikey akan sentiasa diingati dan digunakan sehingga masa akan datang?**

JC : Boleh la lagi. Kalau takdak (tiada) oghang (orang) lama hat (yang) pengalaman, takat (sampai) hat (yang) tu ja lah [ketawa]. Yang tu ja la kita boleh cakap pun. Lain takdak (tiada) apa dah. Tapi, Alhamdulillah la, la pun orang duk pangey oghang (orang) sana sini lagi buat persembahan.

Kira oghang (orang) ingat lagi la tu noh [ketawa]. Kalau dok (masih) aktif lagi Jikey ni, budak-budak boleh la kenai (kenal). Tau (tahu) Jikey tu lagumana (bagaimana).

NL : Bagaimanakah cara yang terbaik untuk memupuk kalangan remaja untuk mengekalkan seni Jikey ini?

JC : Ceghita (cerita) kat (dekat) depa (mereka) Jikey tu macam mana sebab lani (sekarang) ghamai (ramai) oghang(orang) taktau (tidak tahu). Pastu (lepas itu) hat (yang) mana yang rasa minat main Jikey, suruh la oghang (orang) hat (yang) berpengalaman ajaq (ajar). Tu lah kalau kata, kalau boleh tu, kadang kalau kita sihat, saya nak buat lain. Nak ambik peringkat baru, tapi tak peraya (mampu) la kita pun tak berapa nak sihat.

NL : Pada pandangan encik, bolehkah seni Jikey dijadikan pilihan oleh remaja dalam memilih bakat ataupun minat untuk dijadikan kerjaya?

JC : Ha! ya. Payah (susah) bukan senang sangat. Nak ajaq (ajar) oghang (orang) pun susah. Ada yang tengah titi hat (yang) Peghlis (Perlis) nu (sana), Hidayat *join* (ikut) dengan saya. Kawan tu pun yang pi ajaq (ajar) tu pun, sama dengan saya jugak (juga) main, tapi dia tak pernah menyanyi tak pernah apa. Dia cuma jadi penghulu ja. Tiba-tiba dia boleh pi (pergi) ajaq (ajar) oghang (orang) kat (dekat) Peghlis (Perlis) nu (sana). Hat (yang) Peghlis (Perlis) ni, Wani, pompuan (isteri) dia Wani. Laki (suami) dia nama Man. Cucu Tok Edan, Peghlis (Perlis). Ha! Tok Dan dulu, pak (ayah) Man tu besa (pernah) la mai (datang). Mai (datang) di Kuah. Tok Dan tu dia naik jendela pun boleh. Macam-macam. Saya cuba rata (merata) dah. Oghang (orang) mai (datang) buat rakaman di Kuah, saya

takdak (tiada). Ha! mai (datang) buat rakaman, ketua soghang (sorang) saja yang ada. Pastu (lepas itu), oghang (orang) tanya, “mai (datang) daripada mana hatni (yang ini)?”, dia buat mola (mula). Dia mola (mula) buat bahasa apa macam dia buat la. Dia pukoi (pukul) gendang, dia sauk nu, niiaa apa nama? [berfikir] tang (dekat) tasek pusat apa depa (mereka) nyanyi nu (sana), dia pangey (panggil) mai (datang). Tepuk gendang oghang (orang) terkejut, tapi penat. Ha! punya lagutu (macam tu). Sampai saya pi (pergi), dia habaq (bagitahu) la, dia kata “takdak (tiada) sapa (siapa) ka nak pesan suqah (suruh) hang (kamu) mai (datang)?”. “Tak peraya (mampu) la Bang Jin oii.”. Saya panggil abang kat dia. Pompuan (isteri) dia jadi kak pupu (sepupu) kita. Haram kita tak tau kita duduk berapa lama dengan dia taktau (tidak tahu) kata kak pupu (sepupu) kita [ketawa]. Dok panggil kak tu la. Tapi oghang (orang) tu latah (melatah). Tapi dia pun mati dah.

- NL : **Apakah harapan encik yang masih belum tercapai terhadap industri seni Jikey di negara kita?**
- IJC : Tak sampai lagumana (bagaimana) dah (sudah) boleh (dapat) sijil banyak ni [ketawa].
- JC : Yang tak tercapai lagi tu, pasai (pasal) hat (yang) nu (sana) la hat(yang) Batu Dua kot [bercanda] [ketawa]. Lain tu takdak dah la [ketawa]. Takdak (tiada), semua dapat dah. Haih, banyak aih anugerah dapat. Perasan sijil ni bukan sepuluh [10] dah. Rata-rata tempat dapat.
- IJC : Haritu (hari itu) Syon ada bagi berapa (beberapa) keping haritu (hari itu)

sijil yang anugerah apa tah (entah) tapi taktau (tidak tahu) dok (duduk) tang (dekat) mana. Kena cari balik la.

TAMAT BAHAGIAN 4

Dengan ini tamatlah sesi temubual mengenai pengalaman dan sumbangan Encik Jusoh Bin Chin. Kami mengucapkan terima kasih di atas kesudian dan kerjasama yang diberikan oleh beliau dalam menyempurnakan wawancara ini. Adalah diharapkan dengan hasil temubual ini dapat menyumbang kepada perkembangan ilmu dalam bidang seni Jikey para penyelidik pada masa akan datang. Sekian, terima kasih.

LAMPIRAN

LOG WAWANCARA

Berikut merupakan temubual sejarah lisan yang telah dijalankan oleh Nurul Syazana Binti Sabri, Nur Syaza Binti Mohd Saad dan Nur Liyana Binti Ruslan bersama Encik Jusoh Bin Chin mengenai pengalaman beliau dalam bidang seni Jikey. Temubual ini dijalankan di rumah kediaman beliau yang bertempat di Jalan Teluk Yu, Ayer Hangat, 07000 Langkawi, Kedah pada pada tarikh 17 November 2023 bersamaan dengan hari Jumaat pada pukul 9.00 pagi hari Jumaat. Tujuan temubual ini dijalankan adalah bertujuan untuk mengenal pasti keunikan dan segala pengalaman yang diperolehi oleh Encik Jusoh Bin Chin di Ayer Langkawi, Kedah.

Hasil daripada temubual ini akan dibukukan, disimpan dan dipamerkan di bilik sumber UiTM Kampus Machang supaya dapat menjadi bahan rujukan pada masa akan datang. Temubual ini terbahagi kepada 6 bahagian.

MASA	SUBJEK	NAMA/TEMPAT/RUJUKAN
0.00	Ucapan Pembukaan Temubual	Nurul Syazana Binti Sabri
BAHAGIAN A : LATAR BELAKANG		
0:00:37	Latar belakang peribadi Menjelaskan tentang latar belakang diri	Encik Jusoh Bin Chin Pak Choh (nama samaran)
0:1:53	Menceritakan aktiviti pada waktu lapang	
0:2:45	Menceritakan cita-cita beliau ketika kecil	
0:8:26	Menceritakan latar belakang keluarga	4 orang cahaya mata Beberapa orang cucu
0:11:25	Menceritakan tentang cara didikan dan asuhan yang diberikan oleh ibu bapa	

0:12:19	Memberitahu beliau tinggal bersama siapa	
BAHAGIAN B : SEJARAH PENDIDIKAN		
0:12:49	Menceritakan kehidupan ketika bersekolah pada zaman Jepun	
0:13:18	Memberitahu sekolah rendah beliau	
0:13:21	Memberitahu beliau tidak bersekolah menengah	
0:13:38	Menceritakan kisah beliau ketika pergi ke sekolah	
0:15:04	Menceritakan pengorbanan yang dilakukan oleh kedua ibu bapa beliau	
BAHAGIAN C : KERJAYA		
16:06.25	Berkongsi tentang kerjaya beliau selepas tamat pengajian	
17:42.88	Berkongsi lokasi pertama beliau bekerja	
18:12.86	Berkongsi tentang penglibatan beliau dalam bidang seni ketika usia muda	
18:21.76	Berkongsi tentang apa itu Jikey	
22:55.96	Berkongsi dari mana asalnya Jikey	
23:51.98	Berkongsi umur beliau ketika menceburi seni Jikey	
24:10.55	Menceritakan bagaimana beliau menceburi seni Jikey	Tok Woen (nama panggilan) Tok Chik (nama panggilan)
26:00.87	Menceritakan tentang minat beliau terhadap seni	

	Jikey di usia muda	
27:02.16	Berkongsi tentang rakan karib beliau yang menceburi seni Jikey	Jikey Kuah 20 rakan beliau yang menceburi seni Jikey ketika itu
28:11.07	Menceritakan tentang kenangan manis beliau di dalam bidang seni Jikey	Syon (nama panggilan) Man Ulaq (nama panggilan)
29:56.59	Berkongsi peristiwa yang tidak dapat dilupakan dalam seni Jikey	
30:28.41	Menceritakan sambutan orang ramai terhadap seni Jikey ketika itu	Cik Mi (nama panggilan)
31:05.08	Berkongsi tentang orang yang banyak memberi galakan kepada beliau	Kuah (Nama tempat)
32:21.95	Memberikan pandangan beliau tentang pekerjaan di dalam bidang seni Jikey berbanding pekerjaan yang sebelumnya	
33:21.32	Menceritakan bahawa beliau masih aktif dalam seni Jikey	
33:53.39	Berkongsi tentang lokasi pertama beliau mempelajari seni Jikey	Kedawang, Langkawi Tok In (nama panggilan) Kak Ijan (nama panggilan)
34:29.86	Menceritakan bagaimana beliau bertahan dalam seni Jikey untuk menyara keluarga	Tok Chin
37:41.93	Berkongsi watak pertama yang dilakukan oleh beliau	Watak perempuan

37:58.78	Menceritakan watak yang paling digemari oleh beliau	
39:22.79	Berkongsi tentang jumlah watak yang diperlukan dalam seni Jikey	
40:10.78	Berkongsi tentang alat musik yang diperlukan dalam seni Jikey	Gendang Gong Buluh cerek
40:51.24	Berkongsi tentang guru beliau yang pertama	Tok In (nama panggilan)
41:05.33	Beliau menceritakan kepakaran gurunya	
42:45.31	Menceritakan keunikan Jikey mengikut pengalamannya	
43:17.40	Berkongsi tentang anak murid beliau	Syon (nama panggilan)
44:01.20	Menceritakan pengalaman beliau ketika mula menjadi tenaga pengajar	Cik Mi (nama panggilan) Mengajar di sekolah
44:32.11	Menceritakan pengalaman yang tidak dapat dilupakan ketika menjadi tenaga pengajar	Tok syam (nama panggilan) Tok Ibum (nama panggilan)
45:01.91	Menceritakan tentang anak murid beliau yang masih aktif	
46:06.42	Berkongsi tentang kos persembahan seni Jikey	
47:26.96	Berkongsi tentang kemudahan untuk mendapatkan alatan seni Jikey	
48:50.07	Berkongsi pendapat tentang kesukaran melakukan persembahan Jikey berdasarkan pengalaman beliau	

51:39.82	Menceritakan persembahan yang mendapat sambutan ramai	
58:15.27	Berkongsi tentang watak yang sukar dibawa oleh beliau	
1:01:32.66	Memberi pendapat tentang bakat yang diperlukan dalam seni Jikey	Berlakon
1:05:41.93	Memberi pendapat sama ada memerlukan minat atau tidak untuk menceburi seni Jikey	
1:06:05.13	Memberi pendapat tentang alat-alat musik pada zaman kini boleh digunakan untuk persembahan Jikey atau tidak	
1:07:06.07	Menceritakan masa yang diambil untuk melakukan latihan persembahan seni Jikey	
1:09:37	Berkongsi pengalaman melakukan persembahan Jikey di dalam majlis yang dihadiri orang ternama.	
1:10:15	Menceritakan bagaimana perasaan beliau pada ketika majlis tersebut.	
1:12:32	Menceritakan bahawa terdapat kecederaan semasa beliau bergelar anak seni.	
1:14:27	Menceritakan bagaimana beliau berurusan dengan pihak yang ingin menjemput beliau melakukan persembahan Jikey.	
1:15:29	Berkongsi cara beliau membahagikan masa dalam berlatih Jikey dan juga bersama keluarga.	

1:16:12	Menceritakan halangan yang beliau hadapi semasa berlatih atau melakukan persembahan Jikey.	
1:17:34	Menceritakan adakah halangan tersebut mematahkan semangat beliau untuk melakukan persembahan Jikey.	
BAHAGIAN E : SUMBANGAN / CABARAN		
1:18:42	Menceritakan antara sumbangan lain yang pernah beliau berikan kepada masyarakat ataupun kalangan penduduk setempat selain mengajar mereka mengenai ilmu bidang seni Jikey ini.	
1:20:55	Berkongsi cara untuk berjaya menjadi salah seorang penyumbang yang mampu membanggakan negara dan mengangkat bidang seni Jikey ini.	
BAHAGIAN F : HARAPAN		
1:24:38	Menceritakan harapan beliau kepada generasi sekarang yang berkecimpung di dalam bidang seni Jikey.	
1:25:36	Memberi pendapat tentang bahawa seni Jikey akan sentiasa diingati dan digunakan sehingga masa akan datang.	
1:26:18	Berkongsi cara yang terbaik untuk memupuk kalangan remaja untuk mengekalkan seni Jikey.	
1:29:22	Memberi pandangan bahawa seni Jikey ini boleh dijadikan pilihan kerjaya oleh remaja dalam	

	memilih bakat ataupun minat.	
1:34:20	Memberitahu harapan beliau yang masih belum tercapai terhadap industri seni Jikey di negara kita.	

DIARI KAJIAN

MASA	TARIKH	PERKARA	TINDAKAN
8.00 pagi - 10.00 pagi	11/10/2023	Pensyarah menjelaskan setiap tugas yang akan dilakukan sepanjang semester. Pensyarah kami menjelaskan setiap satu tugas yang perlu dilakukan sepanjang semester ini berlangsung. Antara penjelasan ini termasuk melakukan kertas kerja, menyiapkan senarai soalan, abstrak artikel dan juga transkrip. Pensyarah juga turut memberikan tema kepada kami untuk transkrip yang bertemakan “Tokoh Warisan Budaya dan Tokoh Kandungan Tempatan”.	Membuat catatan mengenai tugas yang dijelaskan oleh pensyarah. Selain itu, kami juga sempat bertanyakan kepada pensyarah mengenai sesuatu tugas yang kurang jelas.
8.00 pagi - 10.00 malam	11/10/2023	Pencarian Tokoh Kami diberikan masa untuk mencari tokoh untuk ditemubual yang berkait dengan tema. Pelbagai platform yang digunakan untuk melakukan pencarian tokoh tersebut dengan menggunakan facebook, instagram dan whatsapp kerana ianya mudah dan senang untuk digunakan sepanjang proses pencarian berlangsung.	Kami bertiga berbincang mengenai tugas yang diberikan oleh pensyarah. Tidak hanya itu, kami juga turut membahagikan tugas untuk mencari tokoh yang sesuai dan lapang untuk dilakukan temubual. Pembahagian tugas kami dimulakan dengan mencari tokoh di laman sosial dan

			cuba untuk mendapatkan nombor telefon tokoh itu.
8.00 pagi - 6.00 petang	20/10/2023	Menghantar mesej dan membuat pengesahan Kami turut menghantar mesej kepada tokoh tersebut melalui aplikasi whatsapp untuk menjelaskan tujuan kami ingin menemubual beliau. Kami juga turut menjelaskan mengenai tugas yang diberikan oleh pensyarah kami dan berbincang dengan baik bersama tokoh tersebut untuk mengetahui sama ada beliau bersetuju untuk ditemubual ataupun sebaliknya.	Kami mendapatkan nombor telefon tokoh tersebut di laman sosial instagram lalu kami menghubungi beliau untuk menjelaskan dengan lebih terperinci mengenai tugas kami. Kami juga turut memperkenalkan diri, dan bertanya kepada beliau sama ada beliau bersetuju ataupun tidak untuk ditemubual berkaitan dengan pengalaman beliau.
1.00 tengah hari - 4.00 petang	22/10/2023	Mengatur tarikh, masa dan tempat temubual. Kami berbincang dengan tokoh yang dipilih untuk ditemubual bersama iaitu pada 17 November 2023 bersamaan hari Jumaat, jam 9.00 pagi bertempat di kediaman tokoh tersebut di Ayer Hangat, Langkawi, Kedah. Kedua pihak bersetuju dengan memilih tarikh dan masa yang ditetapkan.	Kami mencatat mengenai tarikh, masa dan juga tempat untuk ditemubual yang ingin dilakukan supaya tidak terlupa.
9.00 pagi - 1.00 petang	17/11/2023	Temubual bersama tokoh Temubual telah diadakan bersama	Kami bertemu dan mengadakan sesi temubual

		seorang tokoh seni Jikey pada tarikh 17 November 2023 pada hari Jumaat, jam 9.00 pagi bertempat di kediaman tokoh tersebut di Jalan Teluk Yu, Ayer Hangat, 07000 Langkawi, Kedah. Proses temubual ini adalah dilakukan secara bersemuka oleh kedua-dua pihak.	bersama tokoh seni pada tarikh 17 November 2023 pada hari Jumaat, jam 9.00 pagi bertempat di kediaman tokoh tersebut di Jalan Teluk Yu, Ayer Hangat, 07000 Langkawi, Kedah. Kami merekodkan sesi temubual tersebut sehingga selesai pada jam 1.00 petang.
2.00 petang - 11.00 malam	19/11/2023	Menyunting video dan rakaman suara temubual Kami menyunting video dan rakaman suara semasa temubual diadakan. Hal ini kerana, terdapat beberapa slot dan juga masalah ketika temubual bersama tokoh tersebut dijalankan.	Kami menggabungkan video-video dan rakaman suara serta memastikan video itu dalam format mp4 manakala rakaman suara dalam format mp3.
2.00 petang - 9.00 malam	21/11/2023	Membuat persediaan transkrip Kami membuat penyediaan untuk melakukan transkrip.	Kami mula menghasilkan transkrip dengan menonton semula rakaman video dan suara temubual yang dijalankan bersama tokoh yang dipilih oleh kami tersebut.

2.00 petang - 10.00 malam	25/11/2023	Melakukan beberapa proses penyuntingan transkrip	Kami memperbaiki semula transkrip yang dilakukan dengan memastikan tiada ejaan yang salah dan meneliti semula transkrip yang dihasilkan oleh kami.
8.00 pagi - 11.59 malam	20/01/2024	Menghantar transkrip (<i>softcopy</i>) yang lengkap kepada pensyarah	Kami menghantar dokumen transkrip yang lengkap kepada pensyarah ke dalam fail yang telah dibuat oleh pensyarah kami di Google Classroom.
10.00 pagi - 4.00 petang	29/01/2024	Menghantar transkrip (<i>hardcopy</i>) yang lengkap kepada pensyarah	Kami menghantar dokumen transkrip yang lengkap kepada pensyarah di bilik pensyarah.

SENARAI SOALAN

A. LATAR BELAKANG

1. Siapakah nama penuh encik?
2. Bilakah encik dilahirkan?
3. Dimanakah encik dilahirkan?
4. Dimanakah encik dibesarkan?
5. Dimanakah encik menetap sekarang?
6. Apakah aktiviti yang encik sering lakukan pada waktu lapang?
7. Adakah encik mempunyai nama samaran?
8. Apakah cita-cita yang encik impikan ketika encik masih kecil sebelum menjadi seorang adiguru jikey?
9. Siapakah nama ibu bapa encik?
10. Ibu bapa encik berasal dari mana?
11. Apakah pekerjaan ibu bapa encik?
12. Encik mempunyai berapa adik beradik?
13. Encik anak keberapa?
14. Siapakah nama isteri encik?
15. Pada tahun berapakah encik mendirikan rumah tangga?
16. Berapakah bilangan anak encik?
17. Adakah anak-anak encik sudah berkahwin semuanya?
18. Adakah encik sudah mempunyai cucu sekarang?
19. Bolehkah encik ceritakan tentang cara didikan dan asuhan yang diberikan oleh ibu dan ayah kepada encik dan adik-beradik?
20. Siapakah yang tinggal bersama encik sekarang?
21. Adakah encik masih mempunyai anak yang masih dalam tanggungan atau semuanya sudah bekerja?

B. PENDIDIKAN

1. Pada tahun berapakah encik mula bersekolah?
2. Dimanakah encik bersekolah rendah?
3. Dimanakah encik bersekolah menengah?
4. Adakah encik melanjutkan pelajaran selepas sekolah menengah?
5. Bagaimanakah kehidupan encik ketika di bangku sekolah?
6. Apakah antara langkah yang encik hadapi sewaktu mendapatkan pendidikan pada waktu tersebut?
7. Apakah cita-cita encik semasa di bangku sekolah?
8. Bolehkah encik ceritakan pengorbanan yang dilakukan oleh ibu dan ayah ketika encik dan adik beradik melanjutkan pelajaran?

C. KERJAYA AWAL

1. Bolehkah encik menceritakan tentang kerjaya encik selepas tamat pengajian?
2. Dimanakah tempat pertama encik mula bekerja?
3. Adakah encik pernah melibatkan diri dalam bidang seni di usia muda?
4. Bolehkah encik menceritakan tentang apa itu Jikey?
5. Pada tahun bilakah dan sudah berapa lama encik menceburi bidang seni Jikey?
6. Bagaimanakah encik boleh menceburi bidang seni Jikey?
7. Adakah encik meminati seni Jikey dari usia yang muda?
8. Adakah rakan karib encik pada masa itu turut serta menceburi bidang seni Jikey?
9. Apakah kenangan manis encik selama berada di dalam bidang seni Jikey?
10. Apakah peristiwa yang tidak dapat dilupakan semasa menceburi bidang seni Jikey?
11. Bagaimana sambutan orang ramai dengan seni Jikey pada ketika itu?
12. Siapakah yang banyak memberi galakan kepada encik sepanjang menceburi seni Jikey?
13. Adakah encik melakukan kerja lain sebelum menceburi seni Jikey?
14. Pada pandangan encik, adakah pekerjaan dalam bidang seni Jikey lebih mudah berbanding dengan pekerjaan sebelumnya?

D. KERJAYA SENI

1. Adakah encik masih lagi aktif dalam melakukan persembahan Jikey?
2. Adakah encik masih ingat lokasi pertama encik mempelajari ilmu seni Jikey?
3. Bagaimana encik kekal bertahan dalam bidang seni Jikey untuk menyara keluarga encik?
4. Apakah peranan pertama encik ketika melakukan persembahan Jikey?
5. Apakah watak yang paling digemari encik dalam seni Jikey?
6. Berapakah jumlah peranan yang diperlukan untuk melakukan persembahan Jikey?
7. Apakah alat musik yang perlu ada dalam seni Jikey?
8. Adakah encik masih ingat siapa yang mengajar encik tentang seni Jikey?
9. Bolehkah encik menceritakan sedikit tentang beliau seperti kepakarannya dalam seni Jikey?
10. Berdasarkan pengalaman encik dalam bidang seni Jikey, apakah keunikan tentang seni Jikey ini?
11. Adakah encik mempunyai anak murid dalam bidang seni Jikey ?
12. Bilakah encik mula menjadi tenaga pengajar tentang seni Jikey?
13. Selama encik menjadi tenaga pengajar dalam bidang seni Jikey, apakah pengalaman yang tidak dapat dilupakan semasa mengajar mereka?
14. Adakah anak murid encik masih aktif dalam bidang seni Jikey?
15. Adakah persembahan seni Jikey mempunyai kos tertentu apabila dilaksanakan?
16. Adakah peralatan untuk mengadakan persembahan Jikey mudah untuk didapatkan?
17. Berdasarkan pengalaman encik, adakah persembahan Jikey sukar untuk dilakukan?
18. Persembahan Jikey manakah yang paling mendapat sambutan orang ramai?
19. Boleh encik kongsi mengapa persembahan tersebut mendapat sambutan ramai?
20. Apakah peranan yang paling sukar dalam persembahan Jikey sama ada dari segi musik atau lakonan ?

21. Pada pandangan encik, apakah bakat yang amat diperlukan dalam bidang seni Jikey ?
22. Pada pandangan encik, untuk menceburi bidang seni Jikey ini memerlukan minat ataupun tidak?
23. Pada pendapat encik, adakah alat-alat musik pada zaman kini boleh digunakan untuk melakukan persembahan Jikey?
24. Berapakah lamakah masa yang diambil untuk melakukan latihan persembahan Jikey?
25. Adakah encik pernah melakukan persembahan Jikey di dalam majlis yang dihadiri orang ternama?
26. Apakah perasaan encik pada ketika majlis tersebut?
27. Adakah terdapat kecederaan semasa encik bergelar anak seni ?
28. Bagaimana encik berurusan dengan pihak yang ingin menjemput encik melakukan persembahan Jikey?
29. Bagaimanakah encik membahagikan masa dalam berlatih Jikey dan juga bersama keluarga?
30. Apakah halangan yang encik hadapi semasa berlatih atau melakukan persembahan Jikey?
31. Adakah halangan tersebut mematahkan semangat encik untuk melakukan persembahan Jikey?

E. SUMBANGAN / CABARAN

1. Apakah antara sumbangan lain yang pernah encik berikan kepada masyarakat ataupun kalangan penduduk setempat selain mengajar mereka mengenai ilmu seni Jikey ini?
2. Bagaimanakah cara encik berjaya menjadi salah seorang penyumbang yang mampu membanggakan negara dan mengangkat bidang seni Jikey ini?
3. Apakah cabaran yang encik hadapi sewaktu ingin mengangkat seni Jikey ini agar dikenali oleh orang ramai?

F. HARAPAN

1. Apakah harapan encik kepada generasi sekarang yang berkecimpung di dalam bidang seni Jikey ini?
2. Apakah harapan encik terhadap anak muda dalam bidang seni Jikey ini?
3. Adakah encik rasa seni Jikey akan sentiasa diingati dan digunakan sehingga masa akan datang?
4. Bagaimanakah cara yang terbaik untuk memupuk kalangan remaja untuk mengekalkan seni Jikey ini?
5. Pada pandangan encik, bolehkah seni Jikey dijadikan pilihan oleh remaja dalam memilih bakat ataupun minat untuk dijadikan kerjaya?
6. Apakah harapan encik yang masih belum tercapai terhadap industri seni Jikey di negara kita?

Gambar 1 : Encik Jusoh bermain gendang

Gambar 2 : Encik Jusoh bermain gendang

Gambar 3 : Penemubual bersama Encik Jusoh

SIJIL PENGHARGAAN

KESEKUTERAN PELANCONGAN, SENI DAN BUDAYA MALAYSIA

Akademi Seni Budaya dan Warisan Kebangsaan
The National Academy of Arts, Culture and Heritage

*Watikah Penganugerahan
Bahawasanya, mengikut kuasa peruntukan
di bawah Bahagian II Seksyen 5 (c)
Akta Akademi Seni Budaya dan Warisan Kebangsaan 2006 [AKTA 653]*

maka dengan ini dianugerahkan

**ANUGERAH ADIGURU ASWARA
(Teater Tradisional Jikey)**

kepada

JUSOH BIN CHIN

dipert

pada 27 November 2022 bersamaan 2 Jamadilawal 1444H

AKSA22017

Gambar 4 : Sijil Anugerah Adiguru ASWARA (Teater Tradisional Jikey)

Gambar 5 : Sijil Penyertaan Bengkel Asas Lakonan Bersama Normah Nordin

**Institut Latihan Perindustrian Jitra
Jabatan Tenaga Manusia
(Kementerian Sumber Manusia)**

Dengan ini diperakui bahawa

**JUSOH BIN CHIN
381004-02-5195**

Telah berjaya mengiknti program

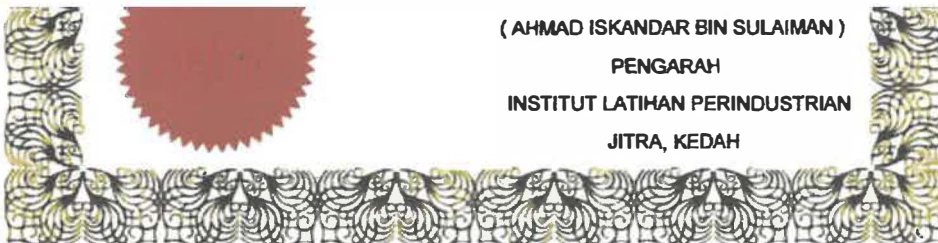
PEMBUATAN GENDANG JIKEY

Pada

23 – 30 DISEMBER 2017

Bertempat di

KAMPUNG EWA, PULAU LANGKAWI

**(AHMAD ISKANDAR BIN SULAIMAN)
PENGARAH
INSTITUT LATIHAN PERINDUSTRIAN
JITRA, KEDAH**

Gambar 5 : Sijil Penyertaan Pembuatan Gendang Jikey

INDEKS

A

Adiguru 12, 14

Ajar 14, 17, 23, 25, 30, 31, 35, 38, 39, 44, 45

Aku 14, 15, 23, 27, 33, 34, 35

Anak 14, 16, 17, 25, 29, 30, 31, 32, 36, 37, 40, 44

Awat 14, 15, 20, 28, 33, 35

B

Baju 15, 28, 43

Balik 15, 20, 21, 22, 23, 31, 33, 34, 35, 37, 39, 47

Bangsa 21, 25, 32

Bangsai 24, 41

Banyak 17, 25, 26, 29, 32, 33, 35, 40, 42, 46

Belajaq 18, 19, 23, 27, 42

Belakang 12, 32, 34, 39

Besaq 33, 39

Betul 34, 43, 44

Berapi 29, 30, 36, 37

Berlakon 30, 37

Bidang 12, 23, 24, 25, 26, 27, 31, 32, 37, 38, 42, 44, 47

Bodo 15, 28

Boleh 14, 15, 17, 19, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 41, 42, 44, 45,
46

Buat 14, 15, 16, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 42,
43, 45, 46

Bukan 14, 15, 16, 17, 18, 21, 25, 27, 30, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 45, 46

Buluh 18, 30, 38

C

Cakap 14, 19, 21, 33, 36, 39, 45

Ceghita 33, 36, 37, 41, 45

Cerek 30, 38

D

Dalam 18, 20, 21, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 44, 45

Datang 14, 22, 40, 44, 46

Depa 15, 21, 23, 24, 28, 29, 30, 31, 33, 35, 37, 38, 39, 40, 44, 45, 46

Dia 14, 15, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46

Dok 13, 14, 15, 16, 17, 18, 42, 44, 45, 46, 47

Dua 15, 17, 19, 20, 24, 25, 27, 28, 30, 31, 32, 35, 37, 46

Duduk 13, 15, 18, 28, 29, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 46, 47

Dulu 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 25, 26, 28, 31, 32, 33, 34, 37, 38, 39, 40, 41, 45

E

Elok 29, 31, 33

G

Gendang 30, 32, 34, 35, 38, 46

Gong 30, 38

Guna 27, 32, 36, 38

Gheti 14, 23, 29, 30, 34, 39

H

Hang 14, 15, 20, 23, 28, 33, 34, 35, 39

Harap 34, 44

Hat 15, 21, 24, 26, 27, 28, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 42, 44, 45, 46

Hati 28, 34, 41

Hattu 14, 23, 30, 37, 38

Hilang 28, 44

Hotel 15, 21, 28

I

Ingat 13, 17, 26, 27, 30, 37, 43, 45

J

Jadi 14, 15, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 45, 46

Jasa 28, 37

Jatuh 18, 20, 24, 34, 36, 40, 41

Jepun 16, 18, 19, 24

Jikey 12, 14, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47

Jugak 13, 17, 24, 28, 30, 31, 32, 33, 38, 40, 41, 42, 43, 45

K

Kaki 19, 20, 28, 29, 39

Kata 14, 15, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 46

Kawan 14, 15, 19, 24, 25, 34, 35, 36, 37, 41, 45

Kedawang 14, 22, 23, 27, 30, 34

Kena 15, 17, 21, 29, 30, 33, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 47

Keling 21, 24, 25, 28, 29, 37, 40

Keluaq 14, 19, 21, 23, 26, 28, 33, 36, 37, 39, 40

Ketua 14, 25, 34, 35, 41, 46

Kita 14, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 45, 46

Kuah 15, 24, 26, 35, 46

Kuala Lumpur 15, 28

L

Lagutu 14, 22, 25, 26, 28, 29, 30, 33, 34, 38, 39, 40, 46

Lawak 14, 15, 23, 28, 30

Langkawi 12, 27, 31, 34, 40

Lepaih 20, 22, 28

M

Macam 14, 15, 18, 19, 21, 22, 24, 25, 26, 28, 30, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46

Mangkit 23, 26, 28

Main 14, 15, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45

Makan 19, 20, 22, 32, 34, 37

Marah 14, 35

Masa 14, 15, 16, 18, 19, 21, 23, 24, 26, 32, 33, 38, 40, 41

Masuk 14, 18, 22, 23, 24, 31, 37, 38, 39, 41, 42

Meninggal 15, 20, 44

Menyanyi 37, 38, 45

Minat 38, 44, 45,

Minta 15, 21, 22, 34, 36, 39

Muka 14, 20, 21, 22, 28, 29,

N

Nama 12, 13, 14, 15, 16, 35, 36, 37, 45,

Nak 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 39, 40,
41, 42, 43, 44, 45, 46

Naga 29, 30, 36, 37,

Nyanyi 14, 23, 29, 30, 46

Nyoq 13, 16, 20, 24, 26, 37

O

Oghang 14, 15, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 42, 43,
44, 45, 46

P

Pak 13, 14, 15, 16, 17, 18, 23, 35, 45

Panggil 14, 15, 21, 23, 28, 36, 46,

Pasai 18, 21, 25, 27, 33, 35, 42, 44, 46

Payah 29, 36, 37, 41, 45

Pelik 14, 28, 34, 35, 39

Penat 20, 27, 43, 46

Penghulu 40, 45

Peraya 45, 46

Perempuan 15, 18, 21, 23, 24, 25, 27, 29, 36, 43

Peringkat 32, 45

Persembahan 27, 28, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45

Perut 22

Pesan 35, 46

Pegang 25, 33, 36, 37,

Pi 14, 15, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45,
46

Pukul 12, 32, 33, 34, 35, 46

R

Rakaman 33, 46

Rasa 33, 35, 44, 45

Rumah 14, 16, 19, 27, 40

S

Sakit 26, 41,

Salam 34, 39, 40,

Sampai 13, 14, 15, 19, 20, 22, 23, 24, 28, 29, 32, 33, 34, 39, 43, 45, 46

Sangat 25, 27, 28, 45

Sapa 15, 18, 19, 22, 23, 26, 32, 37, 46,

Sapu 28

Saya 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 29, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 45,
46

Sebab 18, 19, 27, 30, 35, 42, 44, 45

Sekolah 18, 19, 20, 31,

Sekali 18, 22, 28, 29, 36, 39,

Senang 36, 40, 45

Seni 12, 14, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 37, 38, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47

Sepak 14, 15, 23

Siam 22, 34

Sihat 44, 45

Sikit 25, 28, 32, 36, 38, 40, 43

Suruh 14, 27, 28, 34, 45, 46

Susah 19, 32, 33, 36, 37, 40, 41, 45

T

Taktau 15, 17, 22, 23, 28, 30, 31, 34, 35, 39, 40, 41, 44, 45, 46, 47

Takdak 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 28, 29, 31, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42

Tangan 34, 35, 37,

Tanya 14, 15, 22, 23, 39, 42, 46

Tapak 28, 29, 34, 35, 39,

Tapi 17, 21, 22, 25, 27, 28, 29, 31, 35, 37, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47

Terus 18, 34, 35, 38, 41, 42

Tinggal 17, 34,

Tirai 39

Tok 14, 15, 22, 23, 26, 27, 28, 30, 31, 34, 35, 45, 46

Tolong 26, 29,

U

Untuk 27, 29, 32, 33, 34, 38, 41, 45,

Umoq 13, 14, 15, 20, 21, 23,

W

Waktu 13, 19, 23, 35,

Watak 29, 30, 36,

Y

Yang 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37,
38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47

Z

Zaman 16, 18, 19, 23, 38,

UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA
PERJANJIAN MENGENAI PROJEK SEJARAH LISAN

Saya JUSOH BIN CHIN

.....dengan ini bersetuju dengan syarat-syarat temubual yang telah diadakan di antara saya dengan Universiti Teknologi MARA. Syarat-syarat tersebut adalah seperti berikut:

1. Rakaman hasil temubual ini adalah bertujuan untuk kegunaan pengajaran, penyelidikan dan penerbitan tanpa melibatkan bayaran/ tuntutan dari mana-mana pihak. Walaubagaimanapun bagi tujuan selain daripada yang tersebut, persetujuan daripada tokoh perlu diperolehi.
2. Rakaman hasil temubual yang tersebut di atas adalah diserahkan dan menjadi hak milik sepenuhnya Universiti Teknologi MARA untuk penyimpanan kekal dan boleh mengambil apa-apa tindakan yang diikhtirakan perlu bagi memelihara rakaman dan transkrip ini.
3. Pihak Pengajian Sains Maklumat, Universiti Teknologi MARA boleh membuat transkrip rakaman dan transkrip-transkrip ini perlu/diambil oleh tokoh (interviewee).
4. Rakaman dan transkrip ini akan dibuka kepada semua penyelidik sama ada dari Malaysia atau luar negara yang bertujuan membuat penyelidikan yang sah dengan syarat:-
  - a. Apabila petikan diambil dari rakaman/transkrip ini untuk digunakan di dalam penerbitan, tesis dll., sumbernya (tokoh) hendaklah diakui oleh penyelidik-penyelidik.

(Nama tokoh JUSOH BIN CHIN)
Tarikh: 17/11/2023

(Nama Pensyarah: Nurulannisa Binti Abdullah)
b.p. Penolong Naib Canselor
Pengajian Sains Maklumat
Kolej Pengajian Pengkomputeran, Informatik
dan Media
Universiti Teknologi MARA (UiTM)